



Tidsskrift for Bibliotekarforbundet

Bibliotekaren

Nr 4 - April - 2011



Landets største læringscenter?



Forbundslederen tar pulsen på BF og bibliotekarene



Nye nettsider for Beacon



Kari på plass i sekretariatet

Innhold

Lederen har ordet	side	3
Om grunnlaget for inntektsoppgjøret 2011	side	4
YS` Inntektspolitiske dokument 2011	side	5



Landets største lærings-senter?

Sandefjord videregående skoles nye lærings-senter ble offisielt åpnet 18. mars i år. Det nye tilbygget huser bibliotek, IKT-tjeneste og 15 lærerarbeidsplasser. Med 1400 kvadratmeter over to etasjer, er dette trolig landets største lærings-senter i en videregående skole.

6

En hektisk hverdag:

Forbundslederen tar pulsen på BF og bibliotekarene	side	10
Slik Jan-Egil ser det: Hjelp!	side	16
Liv Gulbrandsen ny daglig leder for Leser søker bok	side	17



Kari på plass i sekretariatet

BF har ikke bare flyttet sekretariatet sitt fra Lakkegata til Øvre Vollgate, forbundet har også ansatt en ny medarbeider. Kari Lijfjell heter BFs nye rådgiver innen tariff, lønn og arbeidsliv.

18

Karis kalender: Biblioteket og verden	side	22
Nytt fra BIBIN: Internationalization at home	side	23
Nytt fra NB: Beacon har fått nye nettsider	side	24
Nytt fra dokvit: Hvad har bibliotek på Ydre Senja at gøre med high tech opera i California?	side	26
Alder ingen hindring	side	32
Redaktørens spalte: Et verksted for snekring av forståelse	side	40

TIDEMANN  **BIBLIOTEKSYSTEM**[®]
Logisk og brukervennlig

Rimelige priser på system
og vedlikehold...

BIBLIOTEKSERVICE AS

Pb. 9102, 3006 Drammen · Tlf. 32 88 70 10 · Faks 32 88 58 55
salg@bibliotekservice.no · www.bibliotekservice.no

Bibliotekaren

ISSN 0804-4147 / ISSN 1503-836X (online)

Bibliotekaren er Bibliotekarforbundets tidsskrift og utkommer hver måned.

Ansvarlig redaktør

Erling Bergan

Redaksjonens adresse

Runnen 4, 6800 FØRDE

Telefon: 91 31 80 01

Faks: 99 76 22 12

Epost: erling.bergan@bibforb.no

Abonnement

Kr. 260 pr. år betales til BFs konto 6039.05.64093. Merk innbetalingen *Abonnement*. Henvendelser om abonnement rettes til BFs sekretariat i Lakkegata 21, 0187 Oslo, tlf. 48 02 09 00, faks 22 17 04 96, epost: bf@bibforb.no.

Annonsepriser:

1/8 side	kr.	900
1/4 side	kr.	1600
1/2 side	kr.	2400
1/1 side	kr.	3600

Stillingsannonser:

1/8 side	Gratis
1/4 side	kr. 600
1/2 side	kr. 1400
1/1 side	kr. 2600

Mva. kommer i tillegg.

Annonseprisene gjelder både farger og svart/hvitt. Det kan gis rabatt ved samlet bestilling av flere annonser. Alle henvendelser om annonser rettes til redaksjonen. (se over)

Utgivelsesplan 2011

Nr.	Deadline:	Hos medl.:
1	22. desember	12. januar
2	26. januar	9. februar
3	23. februar	9. mars
4	23. mars	6. april
5	27. april	11. mai
6	25. mai	8. juni
7	22. juni	6. juli
8	13. juli	27. juli
9	31. august	14. september
10	28. september	12. oktober
11	26. oktober	9. november
12	23. november	7. desember

Trykk:

Merkur-Trykk AS, Oslo



Ansvar

Usignerte artikler står for redaktørens regning. Bladet er Creative Commons-lisensiert.



Forsidefoto:

Grethe Fjeldalen



Lederen har ordet

Rett over påske starter de sentrale forhandlingene i Bibliotekarforbundets tre største tariffområder: stat, kommunesektoren (KS) og Oslo kommune. Årets forhandlinger er et såkalt mellomoppgjør, hvilket innebærer at det kun er lønn vi forhandler om. Andre bestemmelser i tariffavtalene får ligge.

De foreløpige tallene fra Teknisk beregningsutvalg er klare. Disse tallene er viktige som en del av grunnlaget for lønnsoppgjøret. De viser en gjennomsnittlig årslønnsvekst i 2010 på mellom 3 ½ og 4 ½ prosent.

Overhenget en viktig faktor

Overhenget er tall som viser virkningen av fjorårets lønnstillegg på dette årets lønn. Den årslønnsøkning man allerede har fått i 2011 i forhold til årslønnen i 2010 på grunn av fjorårets lønnstillegg. Overheng er en viktig faktor i forhandlingene fordi det utgjør en del av den totale økonomiske ramma som vil bli resultatet. Når sentrale arbeidsgiverrepresentanter fra NHO anfører at norske lønsmottakere allerede har fått reallønnsvekst i 2011, er det sammenhengen mellom overhenget og beregnet prisvekst de baserer sine uttalelser på. Hvis beregnet prisvekst er lavere enn overhenget fra fjorårets lønnsoppgjør, finner man grunnlag for å hevde at lønsmottakerne allerede har hatt en reallønnsvekst.

Overhenget varierer mellom tariffområdene. Gjennomsnittlig overheng har TBU foreløpig beregnet til 1 ¾ prosent.

For KS sektoren er overhenget foreløpig beregnet til 2 ½ prosent og i staten 2 ¼.

YS har i sitt inntektspolitiske dokument slått fast at vi i år skal ha et ansvarlig

lønnsoppgjør, men sier samtidig at YS-medlemmene skal ha sin rettmessige andel av verdiskapningen, og krever reallønnsøkning for alle grupper.

Følge opp arbeidet fra 2010

I Bibliotekarforbundet er vi tydelige på at vi forventer et mellomoppgjør som følger opp det arbeidet vi startet i hovedoppgjøret 2010, der likelønnsutfordringene var et vesentlig element i oppgjøret.

Utfordringene knyttet til manglende likelønn ble dokumentert av Likelønnskommisjonen i 2008, og det var her verdsettingsdiskrimineringen mellom kvinnedominerte og mannsdominerte yrker for alvor ble synliggjort og dokumentert. Kommisjonens forslag til likelønnsrett for kvinnedominerte, høgskoleutdannede yrkesgrupper i offentlig sektor, var et krav flere yrkesgrupper tok med seg inn i sentrale lønnsforhandlinger. Bibliotekarforbundet har presset på for å få realisert likelønnsretten. Vel vitende om at det vil komme alle bibliotekarer til gode, kvinner så vel som menn. Logikken i likelønnskommisjonens konklusjoner er nemlig at menn, så vel som kvinner har blitt lønnsdiskriminert i

disse yrkene som en følge av yrkesgruppers sterke kvinnedominans.

Med likelønn som sentralt tema ble hovedoppgjøret 2010 et spesielt oppgjør for Bibliotekarforbundet. Manglende uttelling for likelønnskravene var hovedgrunnen til at vi gikk ut i streik i kommunesektoren våren 2010. I statlig sektor ble det et oppgjør med flere like-lønns-elementer, hvorav den viktigste var en egen avsatt likelønnsrett til sentrale justeringer. Dette var en imøtekommelse at et av Bibliotekarforbundets viktigste krav i de sentrale forhandlingene.

Bibliotekarene fikk uttelling

I de sentrale justeringsforhandlingene fikk statlige bibliotekarer relativt god uttelling, med to lønnstrinn til alle stillingskodene på lønnsplanen 90.205 Bibliotekar. Dette, i tillegg til generelt tillegg på tabellen og likelønnsføring på rett til lokale forhandlinger gjorde at mange av våre statlige medlemmer fikk en relativt god uttelling i 2010. Bibliotekarer var nettopp en av de yrkesgruppene likelønnsloftet skulle treffe, fordi det var høgskoleutdannede, kvinnedominerte yrkesgrupper i offentlig sektor likelønnskommisjonen særlig pekte på ►

” Kvinnenes lønn har krøpet 1% nærmere mennenes som følge av oppgjøret i 2010.

...

1 prosent i statlig sektor er bra. Men det er ingen grunn til å stoppe der. Det er 6 prosent igjen. ”

► som utsatt for mindrelønnsutvikling. Det at bibliotekarene kom relativt godt ut av justeringsforhandlingene var derfor en indikasjon på at likelønnsloftet i statlig sektor faktisk hadde hatt en innretning som kunne bidra til å utjevne forskjeller mellom kvinnelønn og mannlønn i staten.

Målbar effekt

Allikevel har jeg vært meget spent på hvordan likelønnsloftet i statlig sektor ville materialisere seg i den store sammenhengen. Ville vi ha oppnådd en målbar effekt?

Grunnen til å stille det spørsmålet er naturligvis at det ikke er første gangen

man opererer med likelønnsføring på lokale pottter, eller likelønnsprofil på generelle tillegg. Formuleringer som at "kvinner skal ha en større andel av potten enn pro rata fordeling tilsier", har etter hvert blitt en rituell øvelse i lønnsoppgjørene. Og det uten at de store, målbare effektene materialiserer seg i tallene.

En prosent nærmere

På YS Stats tariffkonferanse i midten av mars ble det lagt fram tall fra Statens beregningsutvalg som viser at likelønnsloftet i 2010 virket med 1%. Dette er veldig gode nyheter! Kvinnenes lønn har krøpet 1% nærmere mennenes

som følge av oppgjøret i 2010. Kvinners andel av menns lønn er nå på 94% i statlig sektor. Når partene i arbeidslivet bestemmer seg for å bedre relasjonen mellom kvinner og menns lønn, og bestreber seg på å få det til, gir det altså målbare resultater.

1 prosent i statlig sektor er bra. Men det er ingen grunn til å stoppe der. Det er 6 prosent igjen.

*Monica Deildok
Forbundsleder*

Foreløpig rapport fra Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene

Om grunnlaget for inntektsoppgjørene 2011

Rapporten gir oversikt over utviklingen i de senere år i lønninger, inntekter, priser og konkurranseevne. Utvalget presenterer dessuten en prognose for konsumprisveksten fra 2010 til 2011. Rapporten inneholder også korte beskrivelser av utsiktene for internasjonal og norsk økonomi. Rapporten bygger delvis på foreløpige tall og anslag for 2010. Deler av rapporten vil derfor bli oppdatert i begynnelsen av april, bl.a. med tall for lønnsutviklingen for kvinner og menn.

Beregningsutvalget anslår den gjennomsnittlige **årslønnsveksten** fra 2009 til 2010 for ansatte i organiserte virksomheter og i offentlig forvaltning inklusive helseforetakene til vel 3¾ prosent. I 2010 var det mindre forskjeller i lønnsveksten mellom de store forhandlingsområdene enn i 2009. Lønnsveksten varierte mellom 3½ prosent og 4½ prosent med unntak av finanstjenester hvor lønnsveksten var 6 prosent. Høyere bonusutbetalinger i 2010 enn året før trakk opp lønnsveksten i finanstjenester.

Lønnsoverhenget til 2011 anslås i gjennomsnitt til 1¼ prosent for ansatte i organiserte virksomheter og i offentlig forvaltning inklusive helseforetakene, om lag ½ prosentpoeng høyere enn til 2010. Lønnsoverhenget til 2011 varierer fra vel 1 prosent for industriarbeidere til 2½ prosent for ansatte i kommunene.

Veksten i **lederlønningene** i 2010 i de

næringene det foreligger lønnsstatistikk for, var med noen unntak lavere enn for lønstakerne ellers i de samme næringene. For administrerende direktører og andre med lederfunksjoner i finanstjenester og varehandel var lønnsveksten henholdsvis 9,3 og 10,8 prosent i 2010. Bonuser inngår i disse tallene, mens opsjons- og naturalytelser ikke er med.

Reallønn etter skatt for lønstakere i alt anslås til å ha økt med 1½ prosent fra 2009 til 2010, mot 2,1 prosent året før. Lavere lønnsvekst og høyere prisvekst i 2010 enn i 2009 trakk veksten i reallønn etter skatt ned.

Utvalget anslår en gjennomsnittlig **konsumprisvekst** på om lag 2 prosent fra 2010 til 2011. I 2010 var prisveksten 2,5 prosent. Usikkerheten i prisvekstanslaget for 2011 er blant annet knyttet til utviklingen i energiprisene, som ofte svinger sterkt gjennom året. Det er også stor

usikkerhet knyttet til kronekursen, samt utviklingen i internasjonale råvarepriser.

Den kostnadsmessige **konkurrensevnen for industrien**, målt ved relative timelønnskostnader i felles valuta, har svekket seg de siste årene. Fra 2009 til 2010 bidro høyere lønnskostnadsvekst i Norge enn hos handelspartnerne og en styrking av kronekursen til at de relative timelønnskostnadene i Norge målt i felles valuta økte med 6,9 prosent. Av dette bidro endringer i valutakursen med vel 4 prosentpoeng.

Gjennomsnittlige **timelønnskostnader** for ansatte i industrien i Norge i 2010 var anslagsvis 50 prosent høyere enn et handelsvektet gjennomsnitt av våre handelspartnerne i EU, målt i felles valuta. For industriarbeidere alene anslås de norske timelønnskostnadene å ligge 54 prosent over handelspartnerne i EU. ■

YS` Inntektspolitiske dokument 2011

Innledning

YS vedtok i februar 2010 de inntektspolitiske retningslinjer for hovedtariffperioden 2010- 2012. Ved mellomoppgjøret 2011 vil disse retningslinjene fortsatt gjelde.

Lønnsveksten har vært avtagende de senere årene, både i Norge og internasjonalt. En lav prisvekst har likevel bidratt til en god reallønnsvekst for norske lønnstakere. Et lavt rentenivå har bidratt til at den økonomiske situasjonen for husholdningene har vært god, også i perioden med finanskrisen. Disponibel realinntekt i husholdningene steg med 3 ½ prosent i 2010 og med 4 ½ prosent året før. Den lavere veksten i 2010 enn året før skyldes i stor grad at nedgangen i bla boligrenten stoppet opp i midten av 2009.

Høyere lønnsvekst i Norge enn hos våre handelspartnere over flere år, har bidratt til at nivået på timelønnskostnadene for norske industriarbeidere er høyere enn for industriarbeidere hos våre handelspartnere. Dette reflekterer norsk økonomis høye produktivitet og inntektsnivå, men også en sterkere lønnsvekst de siste årene.

YS krever at medlemmene får en rettmessig andel av verdiskapningen i bedriftene og i samfunnet.

YS legger til grunn at det i 2011 vil bli et moderat lønnsoppgjør, men med rom for reallønnsøkning for alle grupper.

YS mener at konkurranseutsatt sektor må være retningsgivende for lønnsveksten i alle sektorer og støtter den utvidete frontfagsmodellen, der også funksjonærlønninger hensyntas. I tillegg er det tariffområder og enkeltgrupper som er blitt hengende etter i lønnsutviklingen og som vil kreve tillegg for å rette opp tidligere skjevheter. YS understreker derfor at frontfagsmodellen må praktiseres på en måte som tillater partene å ta tak i skjevheter.

Likelønn var et sentralt tema i fjorårets oppgjør og arbeidet med likelønn må videreføres i 2011. Det er avgjørende at de resultatene som er oppnådd ikke motvirkes ved at andre grupper reiser krav om kompensasjon i de kommende oppgjør. Verdien av de likelønnsstillegg som ble gitt i 2010 må videreføres ved mellomoppgjørene i 2011.

YS har videre fokus på arbeidet med lik lønn for likt og sammenlignbart arbeid. Problemstillingen er særlig aktuell der arbeid av lik eller tilsvarende karakter utføres på tvers av sektorer, men med forskjellige vilkår. Fokus på arbeidet med lik lønn for likt og sammenlignbart arbeid fortsetter og forsterkes i 2011.

Pensjon

Perioden vi nå er inne i preges av at vi har fått et nytt folketrygdsystem å forholde oss til fra årsskiftet. YS vil fortsatt sette fokus på at alle deler av pensjonsystemet skal legge til rette for

at arbeidslinjen blir reell. Det vil si at det skal lønne seg å stå lenger i arbeid, men samtidig må det være mulig for slitne arbeidstakere å tre tidlig ut av arbeidslivet med en verdig pensjon. Dette må også gjelde de ordninger som fortsatt ikke er på plass, uførepensjon og tjenstepensjon i privat sektor.

Pensjonsordningen i offentlig sektor må bli bedre tilpasset hovedprinsippene i pensjonsreformen, slik at det vil lønne seg å jobbe lenger for å få en bedre pensjon. Målet må være at en samlet fagbevegelse kan bli enige om å uforme en tjenstepensjon som er bra for alle ansatte i offentlig sektor. YS vil derfor nedsette en arbeidsgruppe med representanter fra alle berørte sektorer som skal utrede hvordan offentlig ansatte skal få styrket mulighet til å kombinere arbeid og pensjon. YS vil ikke endre vedtatt pensjonsordning for de som er født før 1959. Arbeidsgruppens forslag inngår i forhandlingsgrunnlaget for hovedtariffoppgjøret i 2012.

Inkluderende arbeidsliv

Inkluderende arbeidsliv, sykefravær og arbeidstid er alle viktige temaer av stor betydning for arbeidsmarkedet. En god politikk på disse områdene er en forutsetning

for å sikre velferdssamfunnet. Når det gjelder etter- og videreutdanning vil YS legge til grunn at det igangsettes et utvalgsarbeid mellom partene i arbeidslivet som skal utrede mulighetene for og konsekvensene av en trepartsfinansiering av bla livsopphold ved en yrkes- og samfunnstjenlig etter og videreutdanning. ■

YS`krav og forutsetninger ved mellomoppgjøret 2011

YS legger til grunn at

- lønnsoppgjørene i 2011 gjennomføres som samordnede oppgjør
- det forutsettes at de økonomiske rammene for de samordnede oppgjør er normgivende for de etterfølgende oppgjør
- medlemmene får en rettmessig andel av verdiskapningen i bedriftene og i samfunnet.
- toppledere i alle sektorer viser minimum den samme moderasjon som lønnstakerne generelt i samfunnet
- det gis tillegg i 2011 som gir en god reallønnsvekst for alle medlemsgrupper
- tidligere etterslep og skjevheter søkes rettet opp
- fokus på arbeidet for lik lønn for arbeid av lik eller tilsvarende karakter, som utføres på tvers av sektorer, men med forskjellige vilkår, fortsetter og forsterkes i 2011
- verdien av de likelønnsstillegg som ble gitt i 2010 må videreføres ved
- mellomoppgjørene i 2011
- det ikke skal gis kompensasjon til enkeltgrupper som har til hensikt å gjenopprette tidligere relative lønnsrelasjoner som følge av likelønnsoppgjør.
- Norges Bank hensyntar situasjonen for konkurranseutsatt sektor, og utsiktene til lavere prisvekst, i sin rentesetting
- myndighetene legger til rette for et moderat mellomoppgjør, slik at skatter, avgifter og det offentlige sine egne priser og gebyrer ikke bidrar til økt prisvekst eller reduksjon i medlemmenes kjøpekraft
- oppgjørene ikke vil bidra til at arbeidsvilkårene for den konkurranseutsatte industrien forverres
- man søker å unngå ordninger som bidrar til å utstøte personer- eller som virker som et stengsel- fra deltagelse i arbeidslivet. ■

Sandefjord videregående skole viser muskler nok en gang: Landets største læringscenter?



Sandefjord videregående skoles nye læringscenter ble offisielt åpnet 18. mars i år. Det nye tilbygget huser bibliotek, IKT-tjeneste og 15 lærerarbeidsplasser. Med 1400 kvadratmeter over to etasjer, er dette trolig landets største læringscenter i en videregående skole.

Tekst: **Erling Bergan**
Foto: **Grethe Fjelldalen**

En slik samlokalisering er det i det hele tatt ikke så mange av i videregående skoler i dag. Sandefjord videregående skole er vant til å bli sett opp til blant landets skolebibliotekarer. Mange har valgfart hit for å se og lære. Nå revitaliserer de rollen som fyrtårn. Målet deres er å gi elevene støtte og hjelp i sitt læringsarbeid fra veiledere og pedagoger med ulik kompetanse, og å tilrettelegge for forskjellige pedagogiske metoder. Læringscenteret skal primært ha fokus på elevenes læring, og legge tilrette for denne.

Lang planlegging

Grethe Fjelldalen er avdelingsleder ved det nye Læringscenteret. Hun forteller at det ligger mange års forarbeid og ett års byggearbeid bak åpningen i forrige måned.

- Men skolebiblioteket på Sandefjord videregående skole var på 400 kvadratmeter. Nå har dere utvidet til læringscenter og fått 1400 kvadratmeter. Hva er det egentlig som har skjedd?

- Bak dette ligger det lang planlegging.

Allerede i 1998 ble fire videregående skoler i Sandefjord slått sammen til én storskole, Norges første i sitt slag. Vi er i dag landets største videregående skole med nesten 2000 elever. Så selv om 400 kvadratmeter høres stort ut for et skolebibliotek, ble det fort for trangt for oss.

Forankret i skoleledelsen

- Og det var flere enn bibliotekarene som mente?

- At biblioteket er viktig, har vært forankret i skoleledelsen hele tiden. Det har vært jobbet sakte men sikkert for at lokalene skulle bli utvidet, helt siden begynnelsen på 2000-tallet.

- Hvem har vært pådrivere?

- Vi på biblioteket har jo kjent på pulsen at det har vært trangt. Vi har hatt tellere i døra, og i de travleste periodene var det 1300 innom hver dag. Vi har selvfølgelig argumentert faglig for utvidelse av lokalene, samtidig som vi har vært fascinert av læringscenter-tanken. Vi ønsket å få inn annen kompetanse enn bare bibliotekarer, så vi ikke ble isolert i måten å jobbe og tenke på. Samarbeidet mellom bibliotekar og lærer har alltid blitt regnet som en utfordring i skolene. Men hos oss har dette

samarbeidet vært akseptert hele veien. Pedagogene har alltid satt pris på biblioteket, som har vært veldig godt brukt. Det har vært en kultur for å bruke biblioteket helt fra starten. Vi hadde fagutdannet bibliotekar fra første stund, og i dag er vi tre bibliotekarer her. Det er for lite, men det må vi ta tak i seinere, sier Grethe.

For tida åpner ikke akkurat for nye stillinger nå. Fylkeskommunen er i alvorlig økonomiske problemer. Nye kostnadsdrivende behov må legges på vent. Det gjelder å utnytte mulighetene som allerede finnes best mulig.

IT i biblioteket

- Vi var fascinert av læringscenter-tanken, fordi elevene stadig kommer til biblioteket med behov for IT-hjelp. Tidligere sendte vi dem opp på IT-avdelingen når de sto fast. Men IT-avdelingen hadde ikke åpningstider slik vi har, så der møtte de ofte stengt dør. For et par år siden fikk derfor IT-avdelingens førstelinjetjeneste en skranke inne i det gamle biblioteket. Men nå er vi helt sammenslått. Riktignok med hver vår avdelingsleder, men hele IT-avdelingen er stasjonert inne i biblioteket, med fast veiledning. Vi har to skranke



Sandefjord videregående skole har fått nytt, 1400 kvadratmeter stort, læringscenter. Det gir elevene muligheter til å lære på mange, individuelle måter.

ved siden av hverandre, den ene er for IT-veiledning, den andre for bibliotekveiledning.

- Har dere fremdeles hvert deres arbeidsområde, eller krysser dere disse grensene?

- Nå har vi ikke hatt hele IT-avdelingen inne her mer enn noen uker. Men tanken er jo at vi skal lære av hverandre og utfylle hverandre, selv om vi er faglig atskilt. Det er ikke meningen at bibliotekarene skal bli IT-folk og de skal bli bibliotekarer. Men vi skal utnytte hverandres systemer. En IT-person kan godt låne ut i Mikromarc, det er ikke noe hokus-pokus ved det. Dessuten har vi automatisert utlån i begge etasjer. Vi vil jo gjerne utnytte alle som jobber i lokalet på en god måte. Til sammen er vi ganske mange som jobber her nå, selv om vi ikke har fått flere bibliotekarstillinger.

Lærerarbeidsplasser

- Hva med lærerne i det nye læringscenteret?

- Vi har også lærerarbeidsplasser her. Da har vi tatt utgangspunkt i lærere som ønsker seg inn i senteret. Vi har hatt et veldig godt samarbeid med flere av dem

fra før. Ønsket har vært å utvikle det pedagogiske samarbeidet, hvordan utnytte kompetansen til både bibliotekarer og lærere, til beste for elevens læring.

- Hva innebærer det helt konkret at dere har lærerarbeidsplasser i læringscenteret? Får disse lærerne et kontor der?

- Ja. Men husk at dette er en stor skole på hele 33 000 kvadratmeter. Med 2000 elever og 400 ansatte er vi et helt lite samfunn her. Med kontor i læringscenteret kommer de nærmere. Dette gir oss mulighet til å prøve ut rommet, for læringscenter dreier seg også om hvordan dette rommet virker pedagogisk.

- Lærerne skal gi elevene veiledning utenom timene?

- Ikke egentlig det, men de skal utvikle tanken sammen med oss, sånn at vi kan gjøre dette best mulig, så ikke bibliotekarene tenker sine ting helt isolert, som det ofte blir.

- Lærerarbeidsplasser i biblioteket dreier seg mer om samarbeid mellom lærer og bibliotekar enn mellom lærer og elev?

- Lærerarbeidsplassene er også til direkte nytte for elevene som bruker læringscenteret. For eksempel har vi nå hatt

en lærer som har prøvd ut dette. Han har vært stasjonert på en lærerarbeidsplass hos oss og gitt elevene forskjellige oppdrag ute i læringscenterrommet. Noen har fått oppgaver i grupperom, noen har vært i samtalerom, noen har lest på stillelesesal, og noen har fått veiledning av bibliotekarer. Alt som del av oppgavene læreren hadde laget for den timen. Vi har tilrettelagt for forskjellige arbeidsformer, som skal være tilpasset elevens behov. Det er slik skolene er pålagt å jobbe nå. Varierte undervisningsformer er en av tankene som skal bidra til optimal læring. Da er det ikke bare snakk om lærere og undervisning, men også å bruke bibliotekarer for å utnytte samlingene, og å få hjelp av IT-veiledere når du står fast på noe teknisk. Dette er en sammensatt prosess.

Noe helt nytt?

- Er læringscenteret hos dere en videreutvikling av biblioteket, eller vil du si at det er noe helt nytt?

- Det er absolutt en videreutvikling av biblioteket. Bibliotekarer er jo både pedagoger og veiledere helt fra den dagen vi går ut av bibliotekhøgskolen, mener jeg. Likevel skulle jeg gjerne sett mer pedago-

► gikk inn i bibliotekarutdanninga.

- Er bibliotekarene toneangivende i læringscenteret?

- Det er bibliotekets samlinger som opptar mye av plassen i læringscenteret. Dette er jo fremdeles også et bibliotek, ingen tvil om det. Det ligner på et høgskolebibliotek, med lesesal, grupperom og varierte arbeidsplasser. Ute i biblioteket kan du sitte i grupper eller på enkeltplasser. Elever lærer på forskjellige måter. Og skolen skal gi dem oppgaver som de kan utføre på forskjellige måter. Det er den pedagogiske tanken som ligger bak.

BI som modell

- Har dere reist rundt og sett på læringscenter som har fungert som modeller for dere?

- Læringscenter tanken kommer jo fra USA og Storbritannia. Vi har lest en del rapporter fra norske studieturer til England. Så har flere norske bibliotek videreutviklet tanken for norske forhold. I 2003 dro vi til BI, den gang de var i Sandvika, for å se læringsressurssenteret der. De var

1100 studenter og 2000 kvadratmeter, så størrelsesmessig var det noe for oss.

- Hvilke mål satte dere for læringscenteret da planleggingen begynte?

- Vi satte opp tre mål. For det første: Det fysiske rommet. Vi ønsket å bygge ut biblioteket med fasiliteter som grupperom, kursrom, AV-rom – som vi kalte det den gang, andre varierte arbeidsplasser, og stillesoner. For det andre: Vi ønsket en sentralisering av bibliotek- og IT-tjenestene i skolen, sammen med noen lærerarbeidsplasser. For det tredje: Tverrfaglig kompetanse og samarbeid mellom IT-folk, bibliotekarer og pedagoger. Sammen skulle vi være rundt eleven, til beste for elevens læring. Vi har fått til de to første målene. Nå blir det å gjøre noe med innholdet, at vi som jobber her ikke setter opp faglige båser, men prøver å finne hvordan vi best kan gjøre dette til en super læringsarena for elevene.

- Informasjonskompetanse er en viktig del av dette?

- Det har vi jobbet veldig aktivt med hele tiden, lenge før læringscenteret. Vi har

hatt timeplanfestet bibliotekundervisning i hvert fall i ti år. Alle VG1-elevene må ha vårt undervisningsopplegg. Vi evaluerer og tilpasser opplegget hvert år. Vi tilbyr også elevene å komme hit for opplæring i forbindelse med prosjekt. Til nå har bibliotekarene kommet til klasserommet. I det nye læringscenteret har vi en lesesal som også skal fungere som kursrom. Denne vil vi bruke til undervisning i forbindelse med forskjellige prosjekter. Alt i alt er informasjonskompetanse godt innarbeidet som en selvfølgelig del av virksomheten vår.

Støtte i ledelsen

- Hvordan stiller rektor seg til utviklingen fra bibliotek til læringscenter?

- Vi har kjempestøtte i ledelsen. Vi hadde ikke fått til dette hvis ikke ledelsen syntes det var bra. Læringscenterbygget har kostet 30 millioner kroner. Du får ikke slikt gjennom uten at noen har argumentert godt. Og det har rektor gjort. Jeg skryter gjerne av skoleledelsen her, som er klare på at man ikke kan ha en skole uten et godt bibliotek.



Bibliotekpersonalet i det nye Læringscenteret ved Sandefjord videregående skole. I andre rekke fra venstre mot høyre: bibliotekar Trine Syversen, bibliotekar Arnfrid Steinsholt, bibliotekarstudent Kristoffer Tangård. Første rekke fra venstre mot høyre: bibliotekassistent Gry Holmberg og avdelingsleder Grethe Fjeldalen.

Vestfolds fylkesordfører Per-Eivind Johannessen og fylkesvaraordfører Tom Eberhardt Holthe åpner læringssenteret offisielt 18. mars. På bildet under er Arnfrid Steinsholt og Kristoffer Tangård i gang med bibliotekveiledningen.

- Har bibliotekarene mangler i kompetansen sin, når biblioteket utvikles til læringssenter?

- To av bibliotekarene har utdannelse innen pedagogikk i tillegg til bibliotekarutdanningen. Vi har også en som har spesialisert seg på litteraturformidling. Vi må selvfølgelig hele tiden oppdatere oss faglig i yrket vårt, særlig innenfor informasjonskompetanse og IT i det hele tatt. Men det at vi nå har tre faggrupper inn under samme tak, gir oss muligheter til å spille på hverandre. Tidligere følte vi mer at vi prøvde å være IT-kyndig og pedagog i tillegg til å være bibliotekar. I en så stor skole som vår, må vi spesialisere oss. Det gir læringssenteret oss bedre muligheter til. Selv har jeg for eksempel færre veiledningsvakter, så jeg kan bruke mer av tiden min på å tenke utvikling og å lede.

Ydmyke for hverandres kompetanse

- Hva blir nytt i bibliotekarenes arbeidssituasjon nå?

- Det blir tettere samarbeid med lærerne, selv om dette ikke er helt nytt for oss. Den største utfordringen i læringssenteret blir nok for IT-avdelingen å åpne seg mer for omverden. Samtidig må vi alle passe oss så vi ikke tror vi kan være verdensmestere i andres fag. Vi må være ydmyke for hverandres kompetanse, det går alle veier. Også overfor pedagogene.

- Har arbeidssituasjonen blitt bedre for bibliotekarene?

- Vi har større utfordringer nå enn om vi bare skulle tatt imot bøker og lånt ut. Det blir mye samspill og vi stiller oss åpne for hugg. Men bibliotekarene her er veldig positive til det som har skjedd. Vi er heldige sånn. Vi er et godt team av utviklingsorienterte bibliotekarer, nysgjerrige og sultne på å komme videre, sier Grethe Fjellaldalen.

Greit navneskifte

Som synes det er helt greit at det ikke heter skolebibliotek lenger. Navneskiftet var ikke viktig for biblioteket, men kan ha spilt en rolle for andre yrkesgrupper. For kanskje IT-folkene ville vegret seg mot å bli en del av et bibliotek? ■



FAKTA

Sandefjord videregående skole

- Norges største videregående skole
- S sammenslått av fire videregående skoler i 1998
- Linjer for både yrkesretta og studiespesialiserende utdanning
- Tilbyr International Baccalaureate
- 2000 elever
- 400 ansatte
- Totalt areal på 32 000 kvm

Læringssenteret

- Åpnet mars 2011
- 1400 kvadratmeter
- Innbefatter skolebiblioteket
- 3 bibliotekarer og 1 bibliotekassistent
- Inneholder også IKT-tjenesten
- I alt 8 IKT-ansatte
- 15 lærerarbeidsplasser

En hektisk hverdag

- Bibliotekarene i Norge spør seg selv hva de skal gjøre i tida framover. Vi er i en slags identitetskrise, eller kanskje vi kan kalle det en tenketank. Dette henger sammen med de store bevegelsene vi ser i materialet vi formidler. I kortform dreier det seg om overgangen fra trykte bøker til e-bøker.

Tekst: Erling Bergan

Foto: Anders A. Johansen

Det er forbundsleder Monica Deildok som svarer dette, når vi spør henne hvordan det går med bibliotekarene i Norge. – Men de klarer seg egentlig veldig godt, i en hverdag som er både hektisk og usikker, legger hun til.

Vi vil ha BFs leder til å ta pulsen på bibliotekarene, på bibliotekene, på Bibliotekarforbundet, på bibliotekpolitikken. En liten statusrapport sånn omtrent halvåret før landsmøtet.

Biblioteket som møteplass

- Som profesjon har bibliotekarene en liten identitetskrise i den situasjonen som finnes nå. Det er mye fokus på biblioteket som sosial møteplass. Biblioteket forsvares ofte som fysisk

sted, som fysisk rom. Slik argumenteres det også av fremtredende representanter for vår egen sektor. Men når konseptet "biblioteket som møteplass" møter krympende fysiske mediesamlinger, aner man konturene av en helt ny bibliotekarrolle. I folkebiblioteksektoren har ikke e-bøkene for alvor slått inn ennå, men man venter at det vil skje. Noen tror det kommer fort, andre regner med at det vil ta lang tid. Men det kommer. Og i dette nye systemet for formidling av litteratur, utlån av litteratur, formidling av kultur og opplevelse, har ikke bibliotekarene ennå ikke funnet seg en plattform som vi er komfortable med. Derfor kan det være på sin plass å snakke om en identitetskrise. For når man fokuserer så mye på biblioteket sin viktige rolle som møteplass, kan bibliotekarene være i

ferd med å definere seg på siden av formidling av samlingene. Kritikere kan fristes til å hevde at bibliotekene, i møte med en usikker framtid, fokuserer på møteplass-funksjonen i et forsøk på å finne seg noe annet å gjøre. Slik kritikk må vi være forberedt på å kunne svare på i tida framover.

Bred og god formidling

- Hva er ditt svar?

- Mitt svar er at bibliotekarene i aller høyeste grad har en funksjon, også under disse endrete forholdene. Mitt svar er at bibliotekarene fortsatt er essensielle for å sikre bred og god formidling av kunnskap, litteratur, kultur, informasjon. Men en slik posisjon må kombineres med tydeligere markedsføring av kompetansen vår. Og vi bør kanskje være mer tilbakeholdne med



Bibliotekarene er i en slags identitetskrise, i samband med de store bevegelsene vi ser i materialet vi formidler, hevder Monica Deildok.

å markedsføre bibliotekets funksjon som møteplass og fysisk rom. For hvis vi gjør det, så setter vi kanskje opp et godt forsvar for biblioteket som fysisk sted nå – og for noen år framover. Men det vil ikke ta mange årene før det blir satt spørsmålsteget ved behovet for bibliotekarer i bibliotek som begrunnes på denne måten. For når ble bibliotekarer eksperter på møtested?

- Er det forskjell på bibliotekarenes framtid og bibliotekenes framtid?

- Ja, begge har store muligheter, men ikke nødvendigvis på samme måten. Biblioteket som rom har mange viktige funksjoner, og bibliotekarenes kompetanse er viktig for å dekke mange av dem - men ikke alle. Og bibliotekarene har kompetanse som kan brukes i flere sammenhenger enn

i de fysiske bibliotekene. For et par generasjoner siden var bibliotek og bibliotekarer to sider av samme sak, og bibliotekarutdanninga var nærmest for en etatsutdanning å regne. Utdanningen står nå mer på egne bein, og bibliotekarene vil i økende grad måtte begrunne sin eksistens med kompetansen de innehar, mer enn institusjonene de jobber i. Jeg tror det vil åpne seg flere arbeidsmuligheter for bibliotekarer utenfor bibliotek i årene som kommer. Men jeg tror det samtidig vil bli flere arbeidsmuligheter for ikke-bibliotekarer i bibliotekene.

Forventninger til Nasjonalbiblioteket

- Burde de nasjonale bibliotekmyndighetene ta et tydeligere grep om folkebibliotekenes utvikling i Norge.

- Vi har forventninger til at Nasjonalbiblioteket blir en tydelig nasjonal bibliotekmyndighet, med gjennomslag på de områdene der nasjonale grep trengs. Men samtidig må vi innse at det kommer til å oppstå mer variasjon i måten folkebibliotekene drives på, tjenestene de tilbyr, måten de framstår på. Folkebibliotekene har på mange måter vært veldig like i Norge. I årene som kommer tror jeg vi kommer til å se at det utvikler seg flere slags folkebibliotek. I noen lokalsamfunn vil de legge vekt på møteplassfunksjonen, mens andre kan være mer utdanningsrettet. Innretningen på tilbudene vil være avhengig av hva som er brukergrunnlaget, hva som er det lokale behovet, hva som er en ønsket profil fra bibliotekets eier. Mange bibliotekarer vil sikkert være engstelige for en slik ►

- uensartet utvikling, men tror jeg ikke de behøver å være det. Mer tilpasningsdyktige bibliotek gir innbyggerne mer spennende tilbud, og det gir bibliotekarene tryggere og mer spennende arbeidsplasser.

Det store bibliotekløftet

- Bibliotekpolitikken på nasjonalt nivå i Norge har ikke vært noe å juble for. Vi er stadig jumbo i Norden. Vi har ventet på det store bibliotekløftet i aldri så mange år. Hvorfor kommer det aldri?

- Det kan det være mange svar på. Bibliotekene i Norge har mange ulike eiere, som selv må velge å prioritere biblioteksatsing. Det er den enkelte kommunen, fylkeskommunen, skolen, universitetet, høyskolen, institusjonen som må komme med hvert sitt bibliotekløft. Vi trenger mange lokale løft, det store nasjonale løftet som vi i biblioteksektoren har argumentert for og ønsker oss uteblir tilsynelatende. På ett eller annet tidspunkt må vi vurdere hvorvidt bibliotekfeltets egen politikk har vært feilslått. Etter et utall skuffende utredninger, meldinger og statsbudsjett, bør bibliotekorganisasjonene også gå i seg selv, og se om vår bibliotekpolitikk burde legges om. Mer fokus på bibliotekarers kunnskaper og ferdigheter i lokal lobbyvirksomhet kan være en nødvendig endring. Tydeligere konkretisering av hva vi ønsker i et nasjonalt bibliotekløft er en annen. Vi må bli mer konkrete, vi må tørre å si hvor vi vil at Nasjonalbiblioteket skal satse, og hvilke satsinger de kan avstå fra. Problemet her er at jeg ikke er så sikker på om biblioteksektoren er enig med seg selv i dette. Kan den manglende konkretiseringen være en måte å kamouflere uenighet på?

Snøen som falt i fjor

Vi spør BF-lederen om hun er fornøyd med at Nasjonalbiblioteket har overtatt de nasjonale bibliotekoppgavene fra ABM-utvikling. Men hun er ikke interessert i å snakke om snøen som falt i fjor.

- Det gjenstår å se hva Nasjonalbiblioteket gjør og hvordan de forvalter dette ansvaret. Det er ikke så viktig hvem som har dette ansvaret, men hva som skjer som en følge av det, sier hun.



Vi trenger mange lokale løft. Det store nasjonale løftet som vi i biblioteksektoren har argumentert for og ønsker oss uteblir tilsynelatende. På ett eller annet tidspunkt må vi vurdere hvorvidt bibliotekfeltets egen politikk har vært feilslått. Etter et utall skuffende utredninger, meldinger og statsbudsjett, bør bibliotekorganisasjonene også gå i seg selv, og se om vår bibliotekpolitikk burde legges om, sier en åpenhjertig forbundsleder i dette intervjuet med Bibliotekaren.

Litteraturhus vs Bibliotek

- Hva med konkurransen fra Litteraturhuset. I noen debatter framstilles litteraturhuset som konkurrenter til bibliotek. Er det sånn?

- Nei, det er de jo ikke. Men for oss som jobber i bibliotek er det lett å se at litteraturhusene reindyrker en funksjon som bibliotekene også veldig gjerne kan og bør ha. Men Litteraturhuset har ikke krav på seg til å dekke alle de andre funksjonene som bibliotekene også må ha på repertoaret. Litteraturhuset har suksess i reindyrking av sitt produkt. I den sammenhengen kan man oppleve noe konkurranse. Men det er urealistisk for bibliotekene å ha tilbud som Litteraturhuset i Oslo. For folkebibliotekene må oppfylle hele biblioteklovens formålsparagraf, og kan ikke bare egne seg til å sette problemer under debatt, slik Litteraturhuset i Oslo gjør.

- Er du positiv til Litteraturhuset i Oslo?

- Det er grunn til å bli imponert over det Litteraturhuset får til. Men jeg hadde gjerne sett disse oppgavene og tilsvarende ressurser som en del av Deichmanske bibliotek.

Hva med Bergen?

- Er du positiv til at det etableres litteraturhus i Bergen?

- Jeg synes det ville være spennende om man satset på litteraturhuset som en del av Bergen offentlige bibliotek. Det samme gjelder alle byer som går med slike tanker. Og dette burde ikke være et anliggende bare for bibliotekarer, men for alle som ønsker en fornuftig og spennende bruk av eksisterende og velfungerende offentlige institusjoner.

- Er det et ansvar for den nasjonale bibliotekpolitikken å få folkebibliotekene til å få mer grep om litteraturhusrollen, eller er det et lokalt ansvar?

- Jeg mener det må være et lokalt ansvar. Når det i en by vokser opp et behov for litteraturhus, så er det åpen-

bart et lokalt ansvar å bidra til gode løsninger med det lokale biblioteket som sentral aktør.

E-bøker og formidling

- E-bøker er en utfordring for bibliotekene. Vil bibliotekene ha en rolle å spille når salg og bruk av e-bøker griper om seg i Norge?

- Ja. Det vil fortsatt være et behov for en formidlingsarena, og der spiller bibliotekene en stor rolle. Og bibliotekene kan være på flere formidlingsarenaer, både fysisk og på nett. Mange bibliotek har vært flinke til å eksperimentere og teste ut nettbaserte tjenester.

Blå bibliotekpolitikk?

- Vi nærmer oss et kommune- og fylkestingsvalg, og så er det ikke mer enn to år til et stortingsvalg. Mye tyder på at vi går mot et regjeringsskifte. Hva kan bibliotekfeltet forvente av en blå regjering?

- Da Stortinget behandlet bibliotekmeldinga, sluttet opposisjonen seg til vesentlige deler av bibliotekpolitikken. De har også kritisert regjeringens bibliotekpolitikk for ikke å være konkret og håndfast nok, slik også Bibliotekarforbundet har gjort. De fulgte oss langt på vei i kritikken av at bibliotekmeldinga ga for mange fine ord og resulterte i for få konkrete handlinger. Det forplikter. Dersom det blir blå regjering, må vi minne dem om hva de har sagt i opposisjon.

- Har du forhåpninger til bibliotekpolitikken fra en blå regjering?

- Jeg har tro på at bibliotek er en ide som har politisk gjennomslagskraft på tvers av partipolitiske skillelinjer.

- Er det tegn som tyder på at blått styrte kommuner har dårligere bibliotektilbud enn røde og grønne styrte kommuner?

- Nei, det kan jeg ikke se. Drammen er blått styrt. Tønsberg er blått styrt. Det finnes mange eksempler på at positiv bibliotekutvikling skjer i blå kommuner så vel som røde og grønne kommuner.

Bibliotekarer og likelønn

- Hvordan er det med lønnsnivået for bibliotekarene i Norge?

- Lønnsnivået har blitt betydelig bedre enn det var. BF har i stor grad

lykkes med sitt tariffarbeid gjennom femten år. Ikke minst i kommunesektoren, men også i staten og Oslo kommune og de andre sektorene. Likevel er det fortsatt sånn at lønna for våre grupper er lavere enn den burde være.

- Er det fordi vi er et kvinneyrke.

- Ja, i stor grad kan man si det. Det har vi påpekt lenge. Da Likelønnskommisjonen kom med sin rapport i

2008 fikk vi dette poenget dokumentert. For kommisjonen pekte på de mekanismene som kvinnedominerte yrkesgrupper i offentlig sektor er høgskoleutdanning utsettes for, som gjør at vi får det som kalles "verdsettingsdiskriminering", som vi lider under.

- Så likelønnskommisjonen handla om oss? ▶



- Jeg har tro på at bibliotek er en ide som har politisk gjennomslagskraft på tvers av partipolitiske skillelinjer, sier BF-lederen om forventningene til en blå regjering i 2013. Hun minner om at opposisjonen sluttet seg til vesentlige deler av bibliotekpolitikken da Stortinget behandlet bibliotekmeldinga. De har også etterlyst mer konkret bibliotekpolitikk, slik også BF har gjort.

► Verdsettingsdiskrimineringen

- Ja, likelønnskommisjonen handla blant annet om oss. Det var andre store yrkesgrupper – som for eksempel sykepleierne – som ble mer omtalt. Men bibliotekarene var blant de gruppene som likelønnskommisjonen sa hadde en særlig likelønnsutfordring. Og det gjelder hele yrkesgruppa, ikke bare de kvinnelige bibliotekarene. Også de mannlige bibliotekarene utsettes for den samme verdsettingsdiskrimineringen fordi de tilhører en kvinnedominert yrkesgruppe.

Travelt halvår

- Hvordan er situasjonen i Bibliotekarforbundet?

- BF har vært gjennom et travelt halvår. Vi hadde en hektisk høst med lokale forhandlinger i alle tariffområder. Så gikk vi rett over i en fase med å flytte sekretariatet fra Lakkegata til Øvre Vollgate nå i vinter. Det ga noen utslag i vår arbeidshverdag. Nå blir det travelt fram mot vårens mellomoppgjør. Samtidig øker takten i oppkjøringa til høstens landsmøte i BF.

- Og BF lokalt?

- Oppi alt dette holder fylkeslagene aktiviteten godt oppe. Det er ulike nivå, som det alltid har vært. Men alt i alt er den lokale aktiviteten omtrent som før. Det var greit oppmøte både på høstens kickoff-arrangementer før de lokale forhandlingene, og på vinterens årsmøter i fylkeslagene. Vi har god påmelding på vårens kurs. Så det skjer mye, det er mye å henge fingrene i. Nå gleder vi oss til å begynne samarbeidet med den nye medarbeideren som er tilsatt i sekretariatet.

Jevnt tilsig av medlemmer

- Hvordan er medlemsutviklingen?

- Det har vært en jevn medlemsutvikling i BF de siste årene. Ingen store hopp, men et jevnt tilsig. De siste tre årene har vi sett en netto økning på hundre medlemmer til BF. Det må vi si oss fornøyd med.

- Hvordan er økonomien i forbundet?

- Økonomien i BF er god. Vi er akkurat inne i en fase hvor vi holder på med årsavslutning. Vi ser at vi har et godt resultat for 2010, som viser en trygg og god økonomi. Vi går med et større overskudd enn forventet, og det er positivt. Dette til tross for at vi har hatt en spesiell økono-



BF-lederen kan fortelle at fjorårets streik krevde en del utbetalinger i streikebidrag. - Men samtidig har vi hatt mindre utgifter og høyere inntekter enn budsjettert. Alt i alt behøver vi ikke øke innbetalingene til konfliktfondet. Vi dekker streikeutgiftene innenfor vanlig driftsbudsjett, sier hun, og omtaler det som et økonomisk sunnhetstegn.

misk forsommer, i og med at forbundet hadde medlemmer ute i streik.

Streikeutgifter

- Hva gjorde streiken med BFs økonomi?

- Den krevde en del utbetalinger i streikebidrag. Men samtidig har vi hatt mindre utgifter og høyere inntekter enn budsjettert. Alt i alt behøver vi ikke øke innbetalingene til konfliktfondet. Vi dekker streikeutgiftene innenfor vanlig driftsbudsjett. Og det må ses som et økonomisk sunnhetstegn.

Reallønnsvekst

Til slutt ønsker vi å få vite forbundslederen forventninger til årets mellomoppgjør. Men forut for et hvert

tariffoppgjør er forbundsledere vage i sine uttalelser om slikt. Noe kan Monica Deildok likevel si:

- Jeg forventer at det skal være rom for reallønnsvekst. Jeg har også forventninger om at likelønnsarbeidet som ble starta i hovedoppgjøret fjor skal videreføres, i den grad det er rom for det innenfor den økonomiske ramma. Mellomoppgjøret skal i hvert ikke brukes til å kompensere for likelønnstillegget som blant annet ble gitt til bibliotekarer i statlig sektor, sier hun. ■



Odin selvbetjeningsenhet, koblet sammen med Thor reserveringsboks

La publikum hjelpe seg selv

Vår nyeste selvbetjeningsenhet, Odin, er utformet med stor vekt på universell utforming.

Odin har heve/senk funksjon, trykkfølsom skjerm for dialog med låner, og kan leveres med pin-tastatur og kortleser hvor man trekker lånekortet på samme måte som magnetstripekort i betalingsterminaler. Odin leveres i tre varianter, tilpasset merkingen av materialet i biblioteket:

1. Med strekkodeleser for å lese materiale for utlån/innlevering.
2. Med RFID-leser for å lese materiale med "radiobrikker" for utlån/innlevering.
3. Hybrid – Leser både RFID og strekkoder.

RFID-varianten (variant 2) kan i tillegg leveres med reserveringsboksen Thor. Ved innlevering av materiell som er reservert får lånerne beskjed om å legge materialet i Thor.

Odin kan settes opp med 4 funksjoner; Utlån, Levering, Status og Forny. Låner kan velge å få kvittering som e-post eller på papir.

Vi har også andre typer selvbetjeningsenheter, se våre internettsider og kontakt oss gjerne for mer informasjon!

BIBLIOFIL[®] levert av

Bibliotek-Systemer As. Postboks 2093, 3255 Larvik

Telefon: 33 11 68 00. Telefaks: 33 11 68 22. Internett: <http://bibliofil.no> E-post: firmapost@bibliofil.no

Hjelp?

Som mange andre vordende fedre følte jeg meg litt på dypt vann da jeg fikk nyheten, og etter at det hadde sunket litt inn fant jeg ut at jeg fikk prøve å lese meg opp litt.

Siden jeg er bibliotekar kastet jeg meg over hyllene på biblioteket, og ble mildt sagt overveldet da jeg så utvalget!

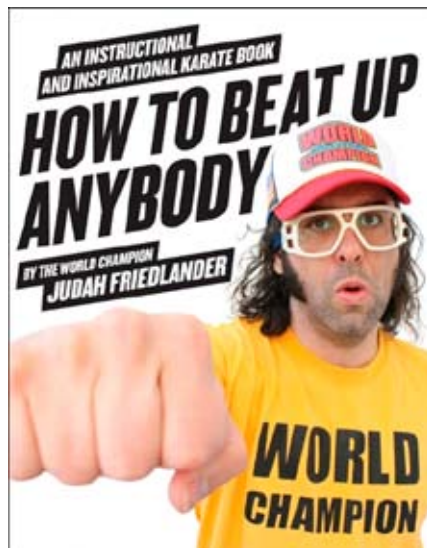
Det finnes bøker som lærer oss hvordan man skal snakke med barn, bære barn, hvordan barn skal utvikles seg og så videre nesten ut i det uendelige! Det er så mange hjelpsomme bøker der at det ikke er rart foreldre nå for tiden ofte føler de gjør noe feil. For hvis man følger det som står i en bok, er sannsynligheten stor for at du gjør feil i følge en annen. Det er nok til å gi grå hår til hvem som helst!

Artig nok så står hjelpebøkene om sex rett ved siden av de om barn. Det er ikke få av dem heller, for sex er ikke bare sex må vite! Takk og lov har man eksperter som Tracey Cox og Kristin Spitznogle, som kan lære oss hvordan man på fem raske minutter kan knekke ryggen eller nakken (hvis man ikke er turner da).

Mennesker har aldri hatt behov for mer hjelp enn nå, i hvert fall hvis man skal se på alle hjelp-til-selvhjelps-bøkene (eller "how to"-books som det heter på engelsk) som



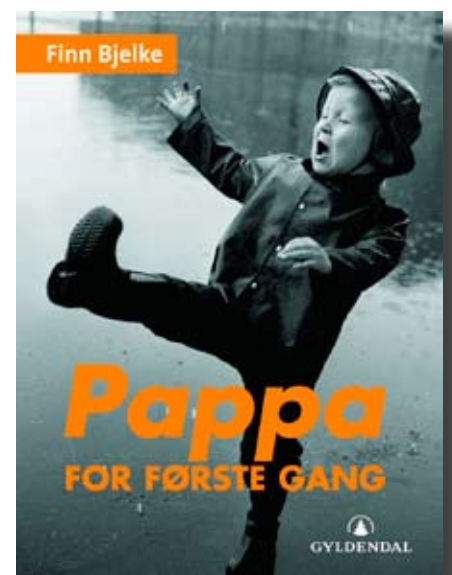
blir gitt ut. Og ikke bare gitt ut, de blir kjøpt og lånt også! Det er bøker om hvordan man kan overleve i naturen uten hjelpemidler, hvordan snakke med gud eller engler, hvordan bli berømt og hvordan bli rik! Er dog ganske sikker på at den eneste som blir rik av den siste der er personen som skrev boka. Vi er likevel ganske så forskånet her på berget for denne typen



litteratur. Hvis man ser gjennom en norsk bokhandel eller et bibliotek vil man finne hjelp til både det ene og det andre, men det er likevel intet i mot hva man finner hvis man tar sjansen på å skrive "How to" i søkefeltet på Amazon! Over 500 000 treff får man da, og for noen treff! Lyst til å lære hypnose? Intet problem! Lurer du på hvordan du kan banke opp hvem som

helst? "How to Beat Up Anybody: An Instructional and Inspirational Karate Book by the World Champion" forteller deg hvordan! Man finner noe til en hver anledning.

Ikke alle slike bøker er like ille virker det som, det finnes en mengde bøker som handler om å komme ut av depresjoner og å få bedre selvtillit. Likevel advarer kanadiske forskere om at denne type bøker kan gjøre ting verre for den som allerede



lider av depresjon eller har dårlig selvtillit! Kanskje ikke alt kan læres fra en bok?

Når man ser hvor stor business denne typen litteratur er verden over er det vanskelig å forstå hvordan vi mennesker har klart å utvikle oss nok til å tenne ild, for ikke å snakke om å reise til månen! Hvordan klarte de seg i tidligere tider uten alle disse ekspertene?

Så hvordan gikk det så med meg og min runde blant hjelpebøkene for vordende fedre? Jeg fant en som er ganske kjekk: "Pappa for første gang" av Finn Bjelke, med illustrasjoner av Frode Øverli. Om den ikke gir mer svarene, så hjelper den på latteren! Nå skal jeg ut og finne en "hvordan skrive selvhjelps bøker"-bok, kanskje jeg også kan få en del av kaka! ■

Vår spaltist Jan-Egil Holter-Wilhelmsen er utdannet bibliotekar fra 2008 og jobber nå som avdelingsleder på barneavdelingen ved Horten bibliotek.

Slik Jan-Egil ser det



Liv Gulbrandsen ny daglig leder for Leser søker bok

Liv Gulbrandsen kommer fra stillingen som daglig leder for Norsk Filmforbund.

Hun har bred arbeidserfaring, fra blant annet TV og radio som journalist og programleder. Hun har god kjennskap til kultur og samfunns- liv. Hun har også bred politisk erfaring, og har hatt en rekke verv. Liv Gulbrandsen er også en svært god formidler.

Med hennes bakgrunn er vi overbevist om at Liv Gulbrandsen vil kunne synliggjøre Leser søker boks arbeid overfor brukere, samarbeids- partnere og støttespillere på en svært god måte, sier Lise Männikkö, styreleder i Leser søker bok. Liv Gulbrandsen tiltrer stillingen som daglig leder i Leser søker bok 1. mars og overtar stafettpinnen etter Anne Marit Godal, som blir leder for Norsk Nettleksikon.

Leser søker bok er en forening av mange organisasjoner. Målet er at alle skal ha tilgang til god litteratur. En av tre voksne sliter med å få med seg innholdet i vanlig tekst. Det finnes mange årsaker til at tekst i bøker kan være vanskelig å lese. Leser søker bok gir støtte til forfattere, illustratører og forlag som ønsker å gi ut bøker tilpasset ulik leseevne. Samtidig jobber de for at det skal være lett å få tak i bøkene. Leser søker bok samarbeider med over 200 bibliotek. De drifter også nettsiden boksøk.no, der alle kan finne god og overkommelig litteratur. ■



Bibliotekenes IT-senter

Vi setter preg på Nordnorsk Bibliotek- konferanse!



Helleristninger i Alta

Bibliotekenes Hus med selskapene Bibliotek- sentralen, Bibliotekenes IT-senter og BS Eurobib er hovedsponsor for Nordnorsk Bibliotek- konferanse i Alta 24. - 26. mai.

Det forplikter å være hovedsponsor, og det motiverer oss til å møte deg med mange gode nyheter, spennende ny kunnskap og trivelig, sosialt samvær.

Temaet for konferansen er "En skrivende hånd når langt". Sentralt i dette temaet er både fortid og fremtid.

Vi beveger oss alle fremover i ulike sammen- henger, og vår fremtid er også en del av din. Derfor gleder vi oss til å vise deg mange interessante veier inn i fremtiden ...

Vi sees i Alta i mai!

Bibliotekenes IT-senter AS • Møllerhaugveien 210 • Pb. 4458 Etterstad • 0605 Oslo
Tlf: 22 08 34 00 • Faks: 22 08 98 80 • salg@biblits.no • www.biblits.no

BF har ansatt ny rådgiver:

Kari på plass i sekretariatet

BF har ikke bare flyttet sekretariatet sitt fra Lakkegata til Øvre Vollgate, forbundet har også ansatt en ny medarbeider. Kari Lifjell heter BFs nye rådgiver innen tariff, lønn og arbeidsliv.

*Tekst & foto: Erling Bergan
Redaktør*

Du kjenner henne kanskje som mangeårig sentral forhandler for BF i tariffoppgjørene med Oslo kommune, og som hovedtillitsvalgt på sin arbeidsplass Deichmanske bibliotek i Oslo. Kanskje du husker at Kari var leder av BF-klubben på Deichman, både 1998-2001 og 2005-2008. At hun også var leder av Oslo BF og nestleder i Deichman-klubben i sine første år som BF-medlem, tilbake i 1995-1997. At hun var med i BFs forbundsstyre i 1995-1999, og i BFs kontrollkomite i 1999-2008.

Kari Lifjell er altså ingen novise i BF-sammenheng. Hun har gjort en solid mengde fritidsarbeid for BFs medlemmer opp gjennom årene. Nå får hun tariffarbeid som fulltidsjobb på bredere basis.

- Om jeg gleder meg til å begynne i BF? Jeg kan nesten ikke vente med å begynne, sier Kari, som ser jobben som både spennende og utfordrende. Og ganske annerledes enn den hun har hatt på Deichman.

Kari Lifjell er 61 år gammel. Hun tok eksamen fra Statens bibliotek- og informasjonshøgskole i 1989, og har de siste 20 årene jobbet ved Deichmanske bibliotek i Oslo.

- Jeg så ikke for meg at jeg skulle jobbe på Deichman til jeg ble pensjonist, sier hun om jobbskiftet som hun foretar som godt voksen. Hun har sett tydelige endringer i folkebibliotek, ikke minst for rollen som referansebibliotekar.

- På dette feltet er ikke bibliotekaryrket hva det var. Jeg begynte med referansearbeid under overgangen fra papir til digitalt. Nå finner folk mye av informasjonen de trenger på nettet selv. Noen av utfordringene i denne delen av bibliotekarrollen er blitt borte. Det er fortsatt svært spennende å være bibliotekar, og det er mange andre deler av yrket som har spennende nye utfordringer. Men hjelpemidlene for informasjonssøking er annerledes i dag.

Hardere konkurranse

- Har du tro på bibliotekarene i årene framover?

- Ja, absolutt. Bibliotekarene har store muligheter. Men konkurransen blir hardere. Det kommer flere andre yrkesgrupper inn i bibliotekene, og de kan ofte få vel så spennende arbeidsoppgaver som bibliotekarene. Vi må passe på så bibliotekarene ikke blir sittende misfornøyd igjen, med mindre vekt på nyskaping og mer vekt på rutinearbeid. Det er hard konkurranse om de spennende nye oppgavene.

- Vil du anbefale en 20-åring i dag å begynne på en bibliotekarutdanning?

- Ja, det kan være mange grunner til å begynne på en bibliotekarutdanning i dag. Det er et spennende yrke. Men utfordringene er annerledes i dag, du må tenke på bibliotekaryrket fra nye vinkler. - Hvordan har opplevd rollen som hovedtillitsvalgt for BF i Oslo kommune?

- Veldig artig. Ikke alltid like lett, men interessant og artig. Som hovedtillitsvalgt

er du med og får vite hva som skjer på arbeidsplassen.

Vanskelige personalsaker

- Hva er vanskeligst med å være tillitsvalgt?

- Personalsaker kan være vanskelige. De kan bli veldig personlige. Noen ganger er den beste hjelpen du kan gi et medlem, å være ugrei, å ikke gjøre nøyaktig det de ber deg om. I konfliktsaker kan det være nødvendig å få medlemmer til å se sin situasjon fra en annen side. Men i de fleste personalsaker du kommer borti som tillitsvalgt, kommer henvendelsene for å få informasjon, bli kjent med rettigheter man har etter lov og avtaleverk, oppklare misforståelser, få hjelp og støtte for å klare opp i en situasjon som har oppstått.

Kari Lifjell er klar over at dette blir en del av hverdagen hennes nå. Og hun ser ikke skremt ut over å måtte ta en del vanskelig henvendelser fra medlemmer. Hun må naturlig nok også regne med å måtte få en del å gjøre med tariffforhandlingene i Oslo. Og da må vi spørre henne:

- Hvorfor er tariffavtalen i Oslo kommune så forferdelig omfattende og rotete? Det må da kunne gå an å få til noe enklere enn 300 stillingsbetegnelser og 1400 lønnsrammer?

- Tror du jeg kan svare på det, spør Kari, ler høyt, men legger så til: - Tariffavtalen for Oslo kommune er resultat av et spill mellom mange aktører, der alle har sine roller. Det har vist seg vanskelig å gjøre noe med det.



Erfaring fra Deichman

Kari tar selvsagt med seg erfaringene fra tillitsvalgtarbeidet i Oslo inn i BF-jobben.

- Man tar jo med seg erfaringer fra alle steder man har vært tidligere. Men jeg vil ikke bruke dette i tide og utide. Likevel håper jeg å kunne bruke nyttige eksempler når jeg kommer borti saker som ligner. Men Deichman har jo vært Deichman, og ikke blanda seg så mye med resten av bibliotek-Norge. Sånn sett har jeg kanskje et lite handikap, sier hun selvkritisk.

Vi trekker fram et annet ømt punkt i samme slengen. Kari har erfaring med å representere medlemmer som i et utall år har ventet på nytt hovedbibliotek, med nye og mer tidsmessige arbeidsforhold, med muligheter til å spille ut nye tjenester for innbyggerne i byen. Hvordan har den evinnelige ventetiden egentlig vært for bibliotekarene på Deichman, og for de tillitsvalgte?

- Det er klart det er trist at denne prosessen har vært så langtekkelig. Flere ganger får vi vite at det skal bygges nytt hovedbibliotek, for så å få motsatt beskjed noen år senere, for så å få vite at det blir nytt bygg likevel, men et annet sted, for så å få vite om mulig ny utsettelse. Dette har vært vanskelig for alle på Deichman. Kanskje det er tålmodigheten til biblioteksjefen som gjør at vi har hatt en viss forståelse for det hele. For dette har nok vært verre for henne enn for oss. Når hun ikke gir opp, så får vi også holde ut?

- Er du imponert over stayerevnen til biblioteksjefen?

- Det er en måte å se det på. Man kan absolutt la seg imponere over tålmodigheten. På den annen side er det nok mange som ikke hadde sittet som biblioteksjef så lenge uten at bygging av nytt hovedbibliotek hadde begynt. Det er nok andre som i hennes posisjon ville satt hardt mot hardt på et tidligere tidspunkt, sier Kari. Hun understreker at hun ikke har behov for å si noe negativt om sin tidligere sjef. Hun vil bare få fram hvilke dilemmaer hun har stått oppi, og hvilke tanker som rører seg blant bibliotekarene på Deichman.

Kari Lifjell er også aktiv på andre fronter. Helt fra 90-tallet har hun hatt diverse verv i Oslo Sameforening, Oslo Sámiid Searvi, de tre siste årene har hun vært leder for foreningen. De siste fire årene har hun også vært landsstyremedlem i Norske Samers Riksforbund. Vi spør henne om språk- og litteratursituasjonen for det samiske i Norge.

Sørsamisk bakgrunn

- Nå må jeg først si at jeg ikke behersker samisk språk selv. Jeg er riktignok vokst opp i en reindriftsfamilie, i fjellene rundt Mo i Rana. Mine foreldre snakket litt samisk når de drev med reindrift, men det ble borte etter hvert. Dette er sørsamisk område, og sørsamisk er det svært få som snakker i dag. Det har vært noe revitalisering av språket de siste årene, men det er bare noen hundre mennesker som bruker

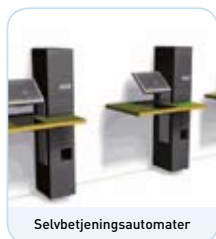
sørsamisk i dag. De fleste samer i Norge er fra nordsamisk område. Så det har vært få bøker utgitt på sørsamisk. Som ansvarlig for samisk litteratur på Deichman, har jeg fulgt med på utgivelsene på de ulike samiske språkene, og det er ikke mye litteratur å velge mellom på sørsamisk. Kanskje tiden er inne til å diskutere om det bør bli ett samisk språk, ved å ta noe fra alle de samiske språkene. Et levende språk må jo ha et miljø hvor det brukes, det må ha media som bruker språket. Det har sørsamisk ikke, nesten alt foregår på nordsamisk.

For BF er det en stor inspirasjon å få inn en ny medarbeider som gir sekretariatet bredere erfaring, med andre og nye innfallsvinkler. Etter 20 år på samme arbeidsplass, med daglig publikumsrettet bibliotekararbeid, må hun regne med at hverdagen også blir annerledes for henne?

- Nå har jeg hatt en jobb hvor jeg løper rundt hele tiden. I BF blir det mer kontorjobb. Det blir en overgang. Jeg ser fram til å slippe faste kvelds- og lørdagsvakter, selv om jeg vet at det blir både dag- og nattarbeid i BF når tarifforhandling og meglings er på sitt mest hektiske. Og det er helt ok. Men det skal bli godt å slippe å stå på en vaktplan og ikke vite hva du skal gjøre fra dag til dag gjennom uka. Jeg gleder meg til å kunne planlegge arbeidsdagen min, for å jobbe mest mulig effektivt, sier Kari Lifjell til slutt. ■

BIBLIOTEKSERVICE AS

Alt du trenger – til en rimelig pris...



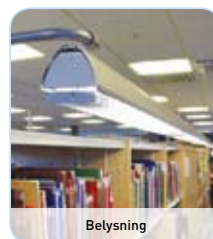
Selvbetjeningsautomater



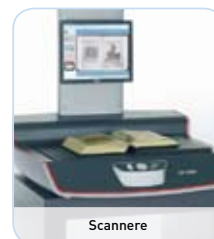
Møbler



Innredningshjelp



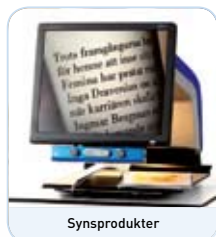
Belysning



Scannere



Mikrofilm



Synsprodukter



Rullearkiv



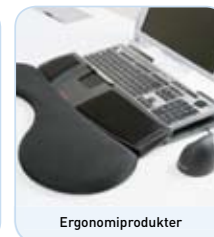
Rekvisita og utstyr



Lyttestasjoner



Reparasjonsmaskiner for CD/DVD



Ergonomiprodukter

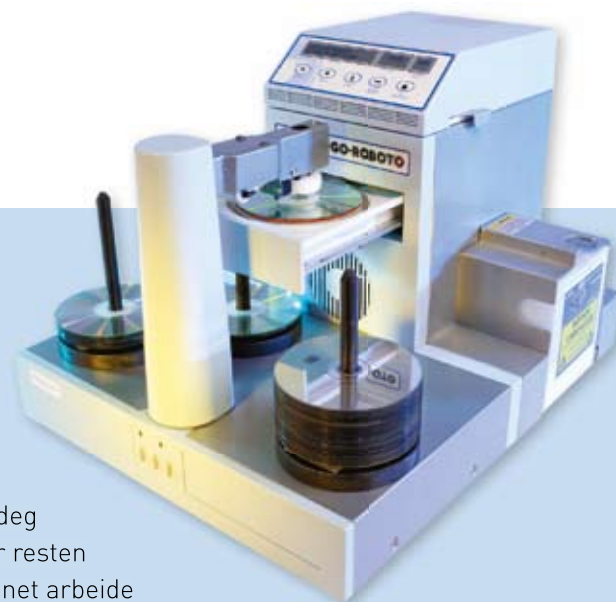
Bestill Hovedkatalogen! – Alt til biblioteket

Postboks 9102, 3036 Drammen · Tlf. 32 88 70 10 · Faks 32 88 58 55
salg@bibliotekservice.no · www.bibliotekservice.no



Roboto Helautomatisk DVD/CD Reparasjonsmaskin

- **Helautomatisk** – la maskinen gjøre jobben
- **Miljøvennlig** – du reparerer, i stedet for å kaste
- **Effektiv** – reparerer opp til 100 skiver om gangen
- **Bruk dagen mer effektivt** – mens maskinen arbeider for deg
- **Brukervennlig** – legg skivene på søylen, og maskinen gjør resten
- **Maskinen er raskt tjent inn** – frigjør medarbeiderne til annet arbeide
- **Reparerer alle typer skiver** – spill, lydbøker, DVD og CD, inkl. Blue Ray
- **Penger spares** – du slipper å sette av så mye penger til nykjøp når skivene blir reparert
- **Billig i drift** – hver reparasjon koster kr 3,37. Hva koster en ny lydbok eller et nytt spill?



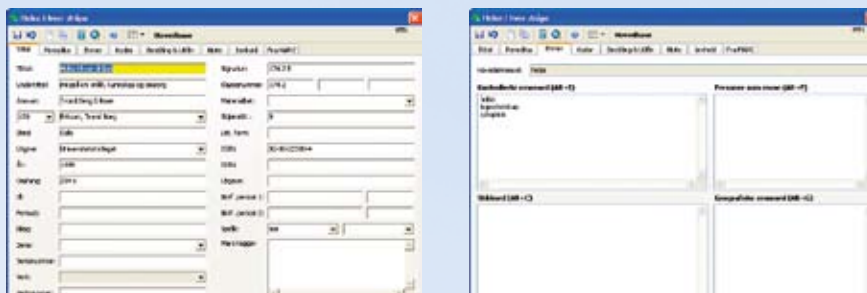
BIBLIOTEKSERVICE AS

Postboks 9102, 3036 Drammen · Tlf. 32 88 70 10 · Faks 32 88 58 55
salg@bibliotekservice.no · www.bibliotekservice.no

TIDEMANN **4** Biblioteksystem®

Logisk og brukervennlig

RIMELIGE PRISER PÅ SYSTEM OG VEDLIKEHOLD...



BIBLIOTEKSERVICE AS

– navnet på god service

Pettersvollen 3, Pb. 9102, 3006 Drammen · Tlf. 32 88 70 10 · Faks 32 88 58 55 · salg@bibliotekservice.no · www.bibliotekservice.no

SCANNERE FOR DIGITALISERING OG LAGRING

Scannere for publikum, med mulighet for direkte utskrift og lagring på USB minnepinne!



- ← **OS 12000 Bookcopy:**
Publikum scanner selv,
og kan velge:
– direkteutskrift
– lagring på USB pinne



- **OS 14000 Scanner:**
For digitalisering og lagring
av egne bøker og dokumenter

BIBLIOTEKSERVICE AS

– navnet på god service

Pettersvollen 3, Pb. 9102, 3006 Drammen
Tlf. 32 88 70 10 · Faks 32 88 58 55
salg@bibliotekservice.no · www.bibliotekservice.no

Karis kalender



Biblioteket og verden

Vi lever i øyeblikkets tidsalder.

Den nye medievirkeligheten gir uendelige muligheter til å være "på". Vi kan surfe og shoppe, spille og chatte, studere, jobbe, gå i banken, få legehjelp (og alle andre tenkelige aktiviteter) syv dager i uken, 24 timer i døgnet. Det vi ser, er legemliggjøringen av *Manuel Castells* globale nettverkssamfunn.

Bare for å ha sagt det; jeg ønsker meg *ikke* tilbake til det analoge samfunnet jeg vokste opp i. Jeg er storforbruker av – og gleder meg daglig over – de mulighetene teknologien gir meg. Samtidig noterer jeg jevnlig oppslag i media om at "folk flest" ønsker seg mer langsom (analog?) tid. Selv kjenner jeg spesielt på behovet for *tid til refleksjon* og – ikke minst – *kilder til innsikt* som kan hjelpe meg til å sortere alle inntrykkene.

For hvem skal jeg stole på når de forskjellige avsenderne primært er tjenesteyttere som vil holde på min oppmerksomhet for å opprettholde sin markedsposisjon?

In medias res

Få steder er trekkene tydeligere enn i utviklingen av nyhetsjournalistikken. I sin ukentlige petitartikkel (Klassekampen, 21. mars) beskriver *Silje Bekeng*, under overskriften *In medias res*, hvordan teknologien har endret nyhetsformidlingen de siste årene.

Den nye trenden er *breaking news* med "live feeds, direktesendt [døgnkontinuerlig] video, kontinuerlige oppdateringer og journalist-chat" – minutt for minutt-overføring av bilder og kommentarer fra dramatiske hendelser i verden. Nyheter som actionfilm, kan man kanskje kalle det?

In medias res kan oversettes med "midt i historien", til forskjell fra *ab initio* (fra

begynnelsen) eller *ab ovo* (fra "egget"). Uttrykket betegner et fortellergrep der vi kommer inn midt i handlingen, mens sammenhengen, vanligvis, kommer til gjennom flashbacks og kommentarer. Grepet fanger leseren/seeren og gir en her og nå-opplevelse, nesten som om man selv var deltaker.

Temaet følges opp i Klassekampen neste dag, hvor medieforsker *Jens Barland*, under overskriften *Nyheter i sportstempo*, peker på hvordan nyhetsformidling har tatt opp i seg mange trekk fra sportsjournalistikken, med live-studio, løpende kommentarer og dialog med seerne om smått og stort – et fenomen Bekeng kaller "katastrofens sentralbord".

Biblioteket i verden – verden i biblioteket?

Om dette har noe med bibliotek å gjøre? Jeg tror det *kan* ha det – hvis vi vil.

Jeg har en forventning om at (folke) bibliotekene skal avspeile verden jeg lever i; *vel så mye* som å være sosial møteplass, lesesal og kilde til kultur og litteratur. På biblioteket kan jeg bli litt klokere.

I tidligere spalter har jeg skrevet om mangelen på aktualitetsdekning i bibliotekene (KK 2009-07), og også hvordan aktualitet *kan* inkorporeres i bibliotekets tilbud (KK 2010-06)

I vinter har *litteraturhus* vært et stort tema – nå skal alle kommuner ha hvert sitt. Diskusjonen har gått høyt, ikke minst i bibliotekarkretser; flere har pekt på at Litteraturhuset i Oslo dekker et behov for formidling, innsikt og debatt som kunne (burde?) vært ivaretatt av Oslos folkebibliotek. Nå ser det ut til at Nye Deichmanske i Bjørvika tar mål av seg til å ta opp konkurransen. Vi får se.

I mens tenker jeg at bibliotekene på

landsbasis for lengst burde ha kjent sin besøkestid. Som Tinnestad i NBF så treffende uttrykte det: kommunene *har* allerede litteraturhus; de heter bibliotek.

Men hvordan kan bibliotekene (eventuelt i symbiose med litteraturhus) fylle denne rollen? Og hva har dette med nyhetsjournalistikk å gjøre?

Til å bli klok av

Når demokratiske opprør sprer seg som ild i tørt gress rett utenfor Europas grenser, når Vesten intervensjoner militært i Libya for å stoppe en "gal" diktator, når naturkatastrofer setter det høyteknologiske Japan ut av spill – for ikke å nevne alle de "tause" katastrofer og nyhetssaker som ikke når opp i nyhetsskøen – finnes det i svært liten grad arenaer hvor jeg kan få hjelp til å sette hendelsene inn i en sammenheng.

Det er da jeg tenker at drømmen må være å kunne gå til biblioteket for å få hjelp til å forstå. Et sted hvor nyheter og analyser, digitale kilder og relevant litteratur er samlet og tilrettelagt for å vise noen av sammenhengene i det som skjer.

"Det er viktigere å lese kinesiske bøker enn å lære seg kinesisk", skrev Alexandra Bech Gjorv i Aftenposten 3/9 2010. For meg er dette nøkkelen til bibliotekets rolle som aktualitetsvindu.

Kanskje er det på tide å få inn noen mediefolk og journalister i biblioteket, for å utfylle bildet?

Kari Frodesen
Spesialbibliotekar

Tidligere utgaver av Karis kalender finnes på: <http://kariskalender.wordpress.com/>

Nytt fra BIBIN

Bibliotekarutdanninga
ved Høgskolen i Oslo



Inkludering av utenlandsstudenter på Bislet:

Internationalization at home

Tekst: **Studieleder Liv Gjestrum**
Høgskolen i Oslo
Avdeling for journalistikk,
bibliotek- og informasjonsfag
Bibliotek- og informasjonsstudiene

Undervisningstilbud på engelsk

Internasjonalisering har lenge vært et satsningsområde på Høgskolen i Oslo. Internasjonalisering omfatter mye: både student- og lærerutveksling og undervisnings- og forskningssamarbeid. HiO har også en ambisjon om "Internationalization at home", dvs å skape et internasjonalt studiemiljø på HiO hvor utenlandske studenter blir godt inkludert, og hvor norske studenter som ikke har anledning eller lyst til å dra ut, får internasjonale kontakter og impulser.

Høgskolens internasjonale kontor arrangerer ulike sosiale og kulturelle sammenkomster hvor norske og utenlandske studenter har mulighet til å treffes. Hver enkelt utdanning oppfordres også til å lage egne arrangementer. Studentene på bibliotekarutdanningen har i samarbeid med studenter på det internasjonale masterstudiet i Digital Library Learning arrangert litteraturkvelder hvor de har presentert litteratur fra sine respektive hjemland.

Den viktigste internasjonaliseringarenaen er imidlertid klasserommet. Høgskolens strategi er at de utenlandske studentene i størst mulig grad skal følge ordinær undervisning, og at det ikke skal lages skreddersydde kurs for dem. (Ett unntak er et innføringskurs i norsk språk og kultur.) En forutsetning er jo da at undervisningen er på engelsk.

De fleste utvekslingsstudentene kommer for et halvt år, og skal med normal studieprogresjon "utkvittere" 30 studiepoeng.

På masterstudiet har vi i noen år tilbudt emnene *Digital documents* og *Research methods and theory of Science* som utgjør 15 studiepoeng hver. På bachelornivå har studentene som regel kombinert emnet *Library practice for exchange students* (som er et praksisprosjekt ute i et bibliotek under veiledning av en lærer på JBI) med et 15 studiepoengs kurs på en annen utdanning.

Fra neste studieår av vil vi utvide det engelsk-språklige tilbudet på bachelornivå. I tredje års valgfaget *Utforming av nettsteder* (engelsk tittel *Website Production*) vil det bli undervist på engelsk. Siden datarelaterte fag er internasjonale i sin karakter og mesteparten av pensumlitteraturen er på engelsk, mener vi emnet egner seg godt til dette formålet. Vi er dessuten så heldige at en av faglærerne har engelsk som morsmål. Studentene velger selv om de vil besvare oppgavene på engelsk eller norsk.

Bibliotekutdanningens første Post Doc-stipendiat

Anne Mangen er tilsatt som Post Doc-stipendiat ved bibliotek- og informasjonsstudiene fra 1. august. Stipendiatet har en varighet på 2 år, og Mangen skal arbeide med prosjektet "Print book or e-book: a cross-disciplinary study of the impact of the e-book interface on narrative fiction reading". Mangen er i dag førsteamanuensis ved Lesesenteret ved Universitetet i Stavanger.

Utdanningstilbud i Formidling av historiske arkiv

Neste studieår tilbyr vi to moduler i "Formidling av historiske arkiv". Hvert emne har et omfang på 15 studiepoeng. Emnene kan inngå i tredje året i bachelorgraden i arkiv- og dokumentbehandling, eller tas som selvstendige etterutdanningsmoduler. Ellen Røsjø, seniorrådgiver ved Oslo byarkiv, engasjeres i halv stilling for å koordinere og undervise på studiet. ■



BIBIN satser på et internasjonalt studiemiljø. Her DILL-studentene Marcial Batiacila, Nithin Lakshmana og Melody Mendez Madrid på Bislet sommeren 2009. (Foto: Erling Bergan)

Beacon har fått nye nettsider

De siste hendelsene i Egypt har igjen aktualisert den internasjonale sensurdatabasen Beacon for Freedom of Expression. Denne våren lanseres databasens nye nettsider. Databasen var en gave fra Norge til biblioteket i Alexandria i 2003.

Tekst: **Ingjerd Skrede**
Nasjonalbiblioteket

Den bibliografiske databasen inneholder cirka 50 000 referanser til sensurerte bøker, aviser og andre medietyper, så vel som litteratur om sensur og ytringsfrihet. I tillegg har Beacon for Freedom of Expression følgende ønsker:

1. Dokumentere historiske og nåværende sensur i et globalt perspektiv gjennom den internasjonale bibliografiske databasen
2. Være en læringsressurs mellom bibliotek, arkiver, forskere, studenter og aktivister
3. Legge til rette for dialog om sensur, ytringsfrihet og menneskerettigheter gjennom sitt nettsted og programmer

Dr. Ismail Serageldin, bibliotekets direktør, har fokusert på dialog og



formidling av kunnskap i Bibliotheca Alexandrina. "Open knowledge" har vokst fram som en viktig verdi og gjenspeiles i bibliotekets programmer. Det var kanskje ingen overraskelse at Alexandrias lokalbefolkning og bibliotekarbeidere beskyttet biblioteket midt i uroen og demonstrasjonene i januar og februar 2011.

Det er enkelt å forstå hvorfor Norsk Forum for Ytringsfrihet (NFFE) bestemte seg for å vie Beacon for Freedom of Expression til Bibliotheca Alexandrina allerede fra produksjonen startet i 1998. Basen var tenkt som et monument over ofre for sensur gjennom historien. Formålet er å registrere sensur i et globalt og historisk perspektiv og synliggjøre at ulike former for sensur finnes i dag.

Hva registreres i basen?

Sensurerte bøker, aviser, TV- og radiosendinger og nettsider registreres i databasen. To kriterier avgjør hva som kan inngå i databasen: årsaken til sensur og den som sensurerer. For inkludering i databasen, må verk bli sensurert:

- på moralsk, religiøst eller politisk grunnlag
- av en stat, en styrende myndighet eller et statsrelatert organ

Beacons database er enkel å bruke. De bibliografiske referansene er søkbare på forfatter, tittel, land, type sensur og andre kriterier. Gjennom en ny design presenteres databasen tydeligere.



1. Velg lenken Search the database.
2. Velg lenken for sensurerte verk eller for litteratur om sensur.
3. Skriv inn forfatter, tittel, land, dato, type sensur, eller grunnlag for sensur.

Databasen er hele tiden i endring og nye hendelser registreres fortløpende. I tillegg finnes det noen typer sensur og medier som ikke registreres i Beacon. De facto eller indirekte sensur, sensur utført av ikke statlige myndigheter (for eksempel religiøse grupper), sensur av film, musikk og kunst er ikke inkludert. Via koblingen "Resources on Censorship and Freedom of Expression" finnes det en liste over organisasjoner som jobber med relevante temaer.

Norges gave fyller åtte år

Valgerd Svarstad Haugland overleverte databasen til direktøren av Bibliotheca Alexandrina 19. mai 2003 som en gave fra Norge. Norsk forum for ytringsfrihet



Nytt fra Nasjonalbiblioteket

(1995-2001) initierte produksjon av Beacon på slutten av 1990-tallet og bestemte seg for å vie databasen til Bibliotheca Alexandrina. Databasen ble produsert i samarbeid med ansatte og studenter ved Avdeling for journalistikk, bibliotek- og informasjonsfag, Høgskolen i Oslo (HiO). Mette Newth og Hege Newth Nouri var ansvarlig for driften fram til 2006. I denne perioden ble databasen driftet av Norsk bibliotekforening. Siden 2006 har Nasjonalbiblioteket forvaltet Beacon for Freedom of Expression sammen med et internasjonalt styre.

Tidsaktuelt:

Sensur og ytringsfrihet

Forankret i to bibliotek bygger databasen på bibliotekets tradisjonelle samfunnsoppgaver, tilgjengeliggjøring av informasjon; som initiativ av NFFE er Beacon også en bro til det internasjonale sivile samfunnet. International Freedom

of Expression eXchange (IFEX) samler opplysninger om sensur fra globale organisasjoner. Beacon bidrar til dette internasjonale arbeidet ved å registrere et utvalg av opplysningene i databasen og gjøre referansene tilgjengelige for publikum.

Gjennom samarbeid med bibliotek og arkiver internasjonalt øker også Beacons referanser til historisk sensur. "Beacons database har et unikt potensiale, og gir et glimrende utgangspunkt for videre samarbeid med Bibliotheca Alexandrina samt arbeid med tilgjengeliggjøring av sensurert litteratur og informasjon om sensur", sier Helge M. Sønneland, styreformannen i Beacons internasjonale styre. Den nye nettsiden tilbyr to lenker til eksterne nettsider der gratis eBøker over forbudte bøker kan lastes ned. Dette er bare et uttrykk for hva som kan være mulig i fremtiden. For mer informasjon besøk www.beaconforfreedom.org. ■



Den internasjonale sensurdatabasen Beacon for Freedom of Expression ble overlevert som en gave fra Norge til Bibliotheca Alexandrina i 2003. Under den egyptiske 25. januar-revolusjonen i år, var det mange alexandrinere som stilte opp til forsvar for biblioteket, da sikkerhetssituasjonen var på sitt mest usikre og museer og bibliotek i flere egyptiske byer sto i fare for å bli frastjålet verdifullt materiale. (Foto: Bibliotheca Alexandrina)

Målprogramkomité

På forbundsstyrets møte 31. januar var det enighet om å nedsette en målprogramkomite, som forberedelse til BFs landsmøte i november. Men navnene på hvem som skulle sitte i komiteen ble ikke klare før til styremøtet 14. mars. Der ble det endelig vedtatt følgende: "Det nedsettes en programkomité som, på bakgrunn av innspillene fra forbundsstyret, utarbeider en grovkisse til nytt målprogram som kan presenteres på landsstyremøtet i mai. Programkomiteen rapporterer til forbundsstyret. Komiteen består av Bror von Krogh, Roger Dyrøy, Mette Rysjedal, Ingrid Ericsson og Gro Haugastuen. Forbundsstyremedlem Roger Dyrøy leder komiteens arbeid." ■

Seminar-komité

BF arrangerer en faglig seminar del dagen før landsmøtet også i år. For å arbeide med denne dagen, drøftet forbundsstyret opprettelsen av en seminar-komite, med ansvar for booking av foredragsholdere, program og planlegging av denne dagen. Komiteen skal ha tett kommunikasjon med forbundsstyret underveis. På forbundsstyrets møte 14. mars ble følgende vedtatt: "Henriette Primberg, Knut Hverven og Susanne Baumgartel oppnevnes til seminar-komite for den faglige dagen under landsmøtet 2011. Komiteen rapporterer jevning til forbundsstyret. Susanne Baumgartel leder komiteens arbeid." ■



Nytt fra dok.vit. i Tromsø



Tekst:
**Professor
 Niels Windfeld Lund
 Dokumentasjonsvitenskap
 Universitetet i Tromsø**

En forskningsreise ved Niels Windfeld Lund Hvad har bibliotek på Ydre Senja at gøre med high tech opera i California?

Har bibliotek på ydre Senja og high tech opera i California noget med hinanden at gøre? Ikke så meget vil de fleste sige. Det er nok også rigtigt udover at begge dele har været og er forskningstemaer for undertegnede indenfor de sidste ca 20 år. Men jeg vil faktisk prøve, at vise at der er en større sammenhæng end man umiddelbart skulle tro.

En af de ting som jeg i '93, understregede i mine studier af købmandsbiblioteket på Grunnfarnes på Senja, var at på trods af dets meget beskedne omfang, så var det en strategisk vigtig del af det samlede norske biblioteksinfrastruktur på linie med store byers biblioteker i Tromsø, Trondheim, Oslo etc. Men hvorfor? Jo, det var nemlig udtryk for at man tog den spredte bebyggelse som karakteriserer det norske samfund på alvor og gennem udskiftelige bogkasser kunne betjene selv de mindste bebyggelser på en rimelig måde med relativ enkle midler. Man kunne få en udveksling igang mellem lokalsamfund og mennesker rundt omkring.

Skrivebua - forfatterfællesskab uafhængig af sted

Næsten 20 år senere, i 2011, er mange små steder som Grunnfarnes m.fl. forbundet via internet med resten af verden og forfattere af alle slags kan ligesåvel sidde på Ydre Senja som i Oslo eller San

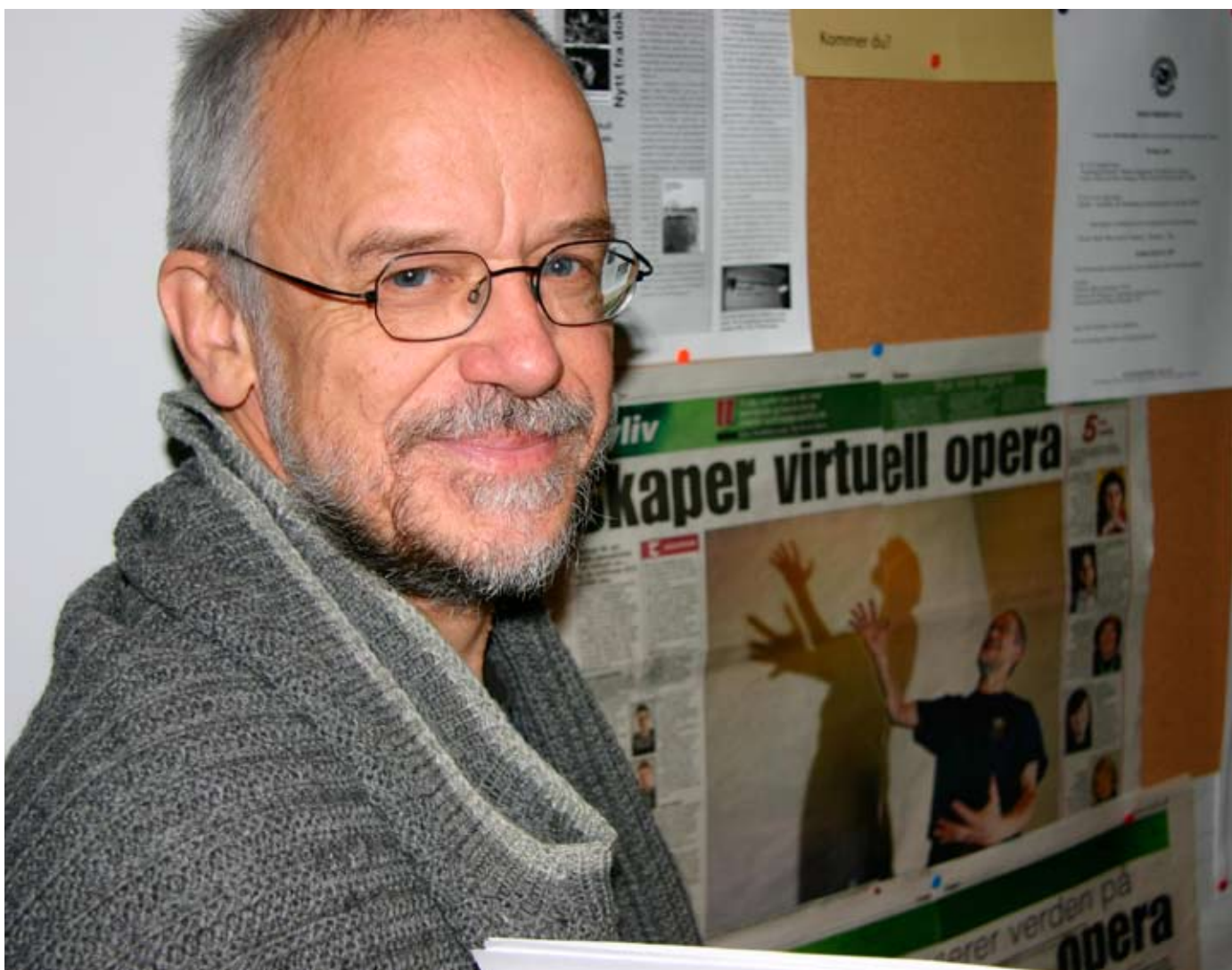
Francisco og ikke bare digte, men også publicere sine digte online! Her vil jeg også fremhæve det meget fremsynede projekt, skrivebua.no, som Sissel Holtet og kolleger fra Nordland fylkesbibliotek satte i gang i 2005 ud fra tidligere års skrive-sommerlejre. Skrivebua har siden 2005 givet unge mennesker mellem 10 og 20 år muligheder uanset bopæl for at skrive og digte og formidle det ud til resten af verden. Det fine ved skrivebua-projektet er nemlig at det ikke bare giver individuelle unge muligheder til at udtrykke sig, men det skaber også et skrive-fællesskab hvor man kan læse hinandens digte og anmelde dem og blive inspireret på linie med fællesskab omkring et litterært tidsskrift eller som gammel-dags forfatter-miljø i bestemt geografisk sted, ofte en store by.

Journaler for telemedisin

Ok vil de fleste sige, men hvad har det med opera at gøre? For nu at gøre forvirringen komplet, vil jeg tage et sving indenom telemedisin! Siden 2003 har jeg således arbejdet med forskere på Nasjonalt senter for telemedisin med at udvikle nye former for patient-journaler i forbindelse med udviklingen af systemer, som gør det muligt for en patient på ydre Senja at blive på sin hjemplads og blive behandlet af sin lokale læge eller sygeplejer i online samarbejde med Universitetssygehuset i Tromsø og evt. også med støtte fra en specialist fra f.eks. Karolinska sygehus i Stockholm. Fælles for "skrivebua" og telemedisin er at man udvikler et fællesskab mellem mennesker på tværs af geografiske afstande omkring enten at skabe kunst eller at helbrede mennesker.

Opera som multi-medialt dokument

Og nu endelig til operaprojektet. I 2005-06 var jeg gæsteforsker på



Virtuell opera: Niels Windfeld Lund har i flere år jobbet med idéen om world opera, en såkaldt distribueret scene, hvor sangere og musikere er i forskellige dele af verden, f.eks. i San Francisco og Tromsø, og samtidig er forbundet via internett og kan se og høre hverandre via skærmer og højtalere. (Foto: Erling Bergan)

University of California, Berkeley og arbejdede med et projekt om opera som et multi-medialt dokument. Opera er et multi-medialt dokument ved at kombinere sang, musik, tekst, drama og ofte også dans, til en sammenhængende kunstnerisk helhed, en opera forestilling med et plot, en begyndelse, midte og afslutning. Indenfor rammerne af en såkaldt eksperimental dokumentanalyse, arbejdede jeg med de forskellige elementer i en opera-produktion og afsluttede mit Berkeley ophold med en workshop i maj måned 2006, med 1. akt af en opera med tekst af mig selv og musik af Tromsø-komponisten Bernt Simen Lund. I denne workshop deltog kunstnere fra Californien og Tromsø foruden Sverige og Italien. I en af pauserne spurgte en af deltagerne om hvordan man kunne fortsætte samarbejdet mellem Califor-

nien og Skandinavien og lurte på om man ikke kunne bruge teknologi i den forbindelse.

Distribueret scene

Da opstod idéen om world opera, en såkaldt distribueret scene, hvor sangere og musikere er i forskellige dele af verden, f.eks. i San Francisco og Tromsø, og samtidig er forbundet via internet og kan se og høre hinanden via skærme og højtalere. På Stanford University, CCRMA, Center for computer research in Music and Acoustics, i Palo Alto, en af de centrale Silicon Valley-byer, har man arbejdet med at udvikle programvare som gør det muligt for musikere at spille sammen på et professionelt nivå, dvs. med en lyd kvalitet som svarer til når man spiller sammen i en koncertsal og skabe

en form for virtuel katedral med den uomgængelige ekko på grund af den tid det tager at sende signaler tværs over atlanten. I juni 2006 skrev jeg til direktøren for CCRMA, cellisten Chris Chafe, og spurgte om vi ikke skulle lave en distribueret operascene worldwide? Han svarede et par dage efter: "hmmm, det lyder vanskeligt, men samtidig interessant, så, jo, lad os gøre det!" 5 år senere, nu i våren 2011, er jeg tilbage i Californien, nu som gæsteforsker ved CCRMA for sammen med Chris Chafe og mange andre, at udvikle en prototype for distribueret operascene, et nyt format for opera. World opera er således på vej til at blive en realitet, omend langsomt. Se mere på vores hjemmeside www.theworldopera.org. Det sker ikke bare i Californien, New York eller i Tromsø! Vi er nu i gang ▶

- ▶ med at drøfte med operaentusiaster i Berlevåg i Finnmark hvordan man får etableret et distribueret opera-studio i Finnmark, så sangere i Tana, Hammerfest og Berlevåg kan synge sammen uanset om fjeldovergange er lukkede på grund af sne og samtidig kan få muligheden for at synge "heftigt og begejstret" sammen med sine kolleger i Tromsø, på Senja eller New York!

Medier - dokumenter - fællesskab

Tilbage til indledningen om sammenhæng mellem bibliotek på ydre Senja og high tech opera i California. Siden urgamle dage med hulemalerier og runer, har mennesker brugt medier til at skabe dokumenter som led i at skabe menneskelige fællesskaber, kulturer. Bøgerne i bogkassen på Grunnfarnes, har været med til at bringe beboerne i bygden ind i et fællesskab i det norske/internationale samfund på samme måde som at super-rask programvare nu er med til at skabe et sangfællesskab på tværs af regioner, lande og kontinenter. ■



Overskridende orkester-øvinger: Professor Niels Windfeld Lund har de siste årene jobbet med å utvikle en såkalt distribuert scene, hvor musikere på helt ulike steder spiller sammen og ser hverandre via internett. Her fra en workshop i Berkeley i 2006. Lund lytter til musikere og sangere fra San Francisco/Bay Area, New York, Tromsø, Malmø og Torino! (Foto: Privat)

FOLK I GAZA KAN KLARE SEG SELV

Som Folkehjelper bidrar du
til at det kan bli mulig.

Gi 200 kroner i måneden.



www.folkehjelp.no





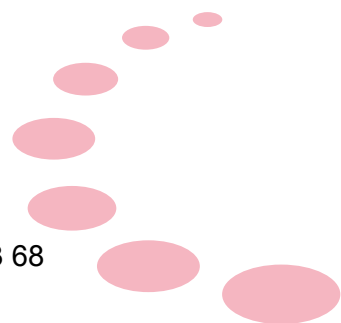
NBF Tidsskriftformidlingen

Din leverandør av tidsskrifttjenester

Du får tidsskriftene - vi gjør jobben!

www.nbft.no

Postboks 6540 Etterstad, 0606 Oslo. Tlf: 23 24 34 30 - Faks: 22 67 23 68
E-post: tidsskrift@norskbiotekforening.no - www.nbft.no



YS INNBO – NÅ OGSÅ MED ID-TYVERISIKRING

80 000 YS-MEDLEMMER HAR ALLEREDE KJØPT YS INNBOFORSIKRING



124 000 nordmenn har allerede opplevd ID-tyveri i følge en undersøkelse gjort av TNS Gallup.

ID-TYVERISIKRING BESTÅR AV

- 24-timers førstehjelp ved et eventuelt ID-tyveri
- juridisk rådgivning etter politianmeldelse
- dekning av utgifter ved en eventuell rettssak.

FÅ INNTIL 60 % I SIKKERHETS-RABATT

En annen nyhet i 2011 er at du nå kan få inntil 60 % rabatt på YS Innbo hvis du iverksetter skadeforebyggende tiltak.

Kjøp YS innbo – en av de rimeligste innbo forsikringene på markedet. Ta kontakt med oss på 03100 eller se gjensidige.no/ys.



Bibliotekarforbundets kurs i 2011

- 19.-20. MAI: FORHANDLINGSKURS – SPEKTER + HSH
 12. SEPTEMBER: TEMAKURS TILSETTING
 13. SEPTEMBER: TEMAKURS ARBEIDSTID
 17.-18. OKTOBER: KURS FOR BIBLIOTEKLEDERE I KOMMUNER – ARBEIDSLIV OG LEDELSE

I tillegg vil det i samarbeid med fylkeslag bli arrangert jobbsøkerkurs for studenter.

Påmelding sendes bf@bibforb.no senest 14 dager før kursstart. NB! Det er viktig at du oppgir e-post-adresse og telefonnummer vi kan nå deg på. Du må også oppgi om du trenger hotell, har eventuelle matallergier eller det er andre hensyn vi skal ta. Bibliotekarforbundet dekker alle utgifter for medlemmer.

Du bestiller selv reise, enten direkte eller fra VIA travel. Bibliotekarforbundet bestiller hotell.

Kontakt sekretariatet dersom det er noe du lurer på i forbindelse med kurset, BF tlf 48020900.



Forhandlingskurs for medlemmer og tillitsvalgte i Spekter og HSH 19.-20. mai

Innholdet i kurset vil bl.a. være:

- Forhandlinger – roller og forventninger
- Ulike forhandlingssituasjoner
- Kravskrivning og tips ved lønnsforhandlinger
- Beregning av lønnskrav, bruk av tall og statistikk
- Tvisteløsninger og protokollskrivning
- Erfaringsutveksling

Dette kurset gir deg kunnskap om egen lønn, ulike forhandlingssituasjoner (for eksempel når du søker ny jobb) og lokale forhandlinger. Det er ingen forutsetning at du skal forhandle i lokale lønnsforhandlinger, kurset vil være nyttig for deg som ansatt uansett.

Praktiske opplysninger:

Torsdag 19.mai kl 10-17 + frivillig felles middag etterpå.

Fredag 20.mai kl 9-15

Sted: NITO konferansesenter, Lakkegata 3, Oslo

Kursansvarlige: Monica Deildok, leder i BF og Hanne Brunborg, nestleder i BF

Priser til barne- og ungdomsbøker

Kulturdepartementets priser for barne- og ungdomslitteratur utgitt i 2010 ble delt ut av kulturminister Anniken Huitfeldt i Nasjonalbiblioteket 25. mars.

Prisene gikk til 8 forfattere, oversettere og illustratører. Det ble delt ut priser for totalt 265 000 kroner.

Juryen nedsatt av Norsk barnebokinstitutt kommenterer bokåret slik:

Bildeboksjangeren utfordrer stadig hva en barnebok kan og bør tematisere og bøkene kan leses på mange nivåer av en stor og sammensatt lesergruppe. Beskrivelsen av ikke å være på plass i seg selv er temaet for påfallende mange av årets ungdomsbøker. Psykisk sykdom og selvdestruktiv adferd er gjennomgående temaer som behandles med imponerende innsikt i unge og utsatte sinn. Mange av debutantene holder et svært høyt nivå, og i kategorien oversatte bøker er det den troverdige tenåringsstemmen som er mest hørbar.

Prisvinnerne er:

Litteraturprisen: Marit Kaldhol for *Søkeord: ayotzintli*.

Bildebokprisen: Tore Renberg (forfatter) og Øyvind Torseter (illustratør) for *Gi gass, Ine*

Fagbokprisen: Dagny Holm for *Nysgjerrig på edderkopper*

Debutantprisen: Kari Tinnen (forfatter) og Siri Dokken (illustratør) for *Ulla hit og dit*

Illustrasjonsprisen: Per Dybvig for illustrasjonene til *Jo Nesbøs Doktor Proktor og verdens undergang*. Kanskje

Omsetharprisen: Tove Bakke for omsetjinga av *Marie Desplechins Aldri tilfreds* (2009) og *Like sint* (2010) frå fransk. ■

Alder ingen hindring

Tekst: **Monica Deildok**
Forbundsleder

I innlegget "For gammel til å få ny jobb?" i forrige nummer av *Bibliotekaren* skriver den anonyme bibliotekaren om problemene med å få jobb: "Ja, i velferdsstaten Norge er vi for gamle til å få ny jobb! Norge vil ikke ha 50-åringene eller eldre inn i ny jobb." Og han retter utfordringen til vårt forbund: "Det er på tide at fagforbundet Bibliotekarforbundet fronter saken. Hvor er dere? Dere kjenner helt sikkert til saken. Dere har en helside i nr 2 av *Bibliotekaren*, men jeg finner ingen ting om hva forbundet mener eller vil gjøre! Kanskje dere også synes at nyutdannede, velkvalifiserte unge med lang erfaring, skal ha fortrinn til arbeid?"

Likebehandling av jobbsøkere

Til det er å svare et klinkende klart nei. Bibliotekarforbundet jobber hver dag med å støtte bibliotekarens rett til jobb, uavhengig av faktorer som kjønn, etnisitet, religion, funksjonsevne, seksuell orientering og alder. Dette er et spørsmål om rett til likebehandling av jobbsøkere, men også et spørsmål om behovet for mangfold på arbeidsplassene. For både yngre, middelaldrende og eldre arbeidstakere bringer med seg verdier, kunnskaper og ferdigheter som en hver arbeidsplass har behov for. Erfaring, både profesjonell erfaring og livserfaring, er viktig for å skape gode arbeidsmiljøer og bidra til nyskaping.

Lovverket

Det finnes lovverk som skal sikre arbeidssøkende mot diskriminering på grunn av blant annet alder.

I Diskrimineringsombudsloven heter det blant annet: "På arbeidslivets område skal ombudet også arbeide for å fremme likebehandling uavhengig av politisk syn, medlemskap i arbeidstakerorganisasjon, seksuell orientering og alder." Arbeidsmiljøloven inneholder et eget kapittel om diskriminering: Kapittel 13: Vern mot diskriminering. I § 13 – 1: "Forbud mot diskriminering", er forbud mot diskriminering på grunn av alder tydeliggjort i første ledd: (1) "Direkte og indirekte diskriminering på grunn av politisk syn, medlemskap i arbeidstakerorganisasjon, seksuell orientering eller alder er for-

budt" Dette er lovverk som det er viktig å fremheve i mange sammenhenger. Det gjør Bibliotekarforbundet stadig vekk. Vi formidler det på kurs til våre tillitsvalgte og medlemmer. Og vi bidrar til informasjon og bevisstgjøring rundt disse spørsmålene, blant annet gjennom spalten "Likestillings- og diskrimineringsombudet svarer", som er utgangspunktet for den anonyme debattantens innlegg.

Den konkrete sammenhengen

At arbeidssøkende ikke skal diskrimineres på grunn av alder, betyr likevel ikke at hver enkelt arbeidssøkende har rett til å bli intervjuet, innstilt eller ansatt i en hver jobb man søker på. Det er den konkrete sammenhengen mellom utlysningstekst, eventuell lovregulering av stillingstypen (for eksempel biblioteksjefer i kommunale folkebibliotek), og den samlede søkermassen, som ikke skal inneholde diskriminerende elementer eller vurderinger.

Derfor er Bibliotekarforbundets engasjement knyttet til den enkelte stillingsutlysning og ansettelse, der noen mener å kunne se diskriminerende element. Og i og med at dette dreier seg om konkret vurdering av navngitte søkere til stillinger, er det ikke riktig av BF å gå ut i det offentlige rom med omtale eller kommentarer til slike saker. Det betyr altså ikke at BF sitter med hendene i fanget, men tvert imot at vi jobber aktivt på en korrekt måte for medlemmenes interesser.

Det kan selvfølgelig komme tilfeller der medlemmet selv ønsker å gå ut offentlig, for å argumentere mot diskriminering man mener seg utsatt for. Men BF som fagforbund tar altså ikke selv initiativ til slik offentlig omtale.

Diskriminering forekommer

Avslutningsvis vil jeg rose deg for at du tar opp en meget viktig problemstilling og et stort problem i arbeidslivet. Det er ikke til å stikke under en stol at diskriminering faktisk forekommer, til tross for at vi har lovverk som skal beskytte mot det og tillitsvalgte som er skolerte på området.

Vi trenger å være bevisste på det hele tiden, og i alle de ulike rollene vi innehar, enten vi er tillitsvalgte, kolleger eller ledere. ■

Hvorfor seniorer forbigås

I "Bibliotekaren" nr. 3/2011 fortalte jeg at seniorer svært ofte forbigås ved jobbintervjuer og ansettelse i arbeidslivet, biblioteksektoren ikke unntatt. Jeg har erfart det samme selv. Og nå skal jeg fortelle dere hvordan det hele henger sammen.

Dagens jobbliv etterspør svært ofte følgende egenskaper hos jobbsøkerne; som oftest kalles "de beste jobbegenskapene", eller "personlig egnethet": selvstendig, muntlige kommunikasjonsferdigheter, strukturert, samarbeidsevner, skriftlige kommunikasjonsferdigheter, initiativrik, nøyaktig, trives i team, selvgående (les: har driv og lyst), serviceinnstilt, fleksibel, løsningsorientert, effektiv, engasjert, utadvendt, lærevillig, nysgjerrig, ryddig, godt humør, liker mennesker. Dette tyder på at jobbrekruttererne stiller høye krav! Man skulle tro jobbsøkerkandidaten nesten er bedre enn Jesus!

Stivnet i en form

Hva har dette med ung kontra senior å gjøre? Jo, en ung jobbsøker er vanligvis (tror man) sulten på karriere, yter

best mulig innen disse parametrene, har mye lettere for å omstille seg til et raskt skiftende jobbmiljø, mye lettere for å ta ting på sparket, oftest langt mer umiddelbar og åpen overfor ulike kunder/brukere, at de gjerne utstråler ungdom og vellykkethet ... and you name it! En senior vil ofte være av en annen tid, stivnet i en annen måte å være på; kall det gjerne stivnet i en form. Og i dagens hurtig skiftende jobbmiljø, biblioteksektoren inkludert, vil man etterspørre kandidater med flest mulig av disse personlige evnene. Jo mer, desto bedre, virker det som er tidens melodi. Hvis bibliotekarutdanningen skal følge opp slike holdninger, hvorfor ikke ha personlighetsutvikling som et eget fag i undervisningen, både i teori og praksis? Det er det som egentlig er vitsen med det hele, å skolere studentene for det virkelige jobblivet, ikke sant? Hva med auditions, der studentene kan leve ut disse egenskapene? Jeg tror JBI - Bibliotek-utdanninga har en jobb å gjøre!

Av en helt annen tid

Vi som har bibliotekarutdanning fra begynnelsen av 1980-tallet, er av en helt annen tid, når det gjelder alt dette. Ikke umulig at vi ansees som lite egnede mht personlig egnethet. Det har visstnok skjedd store forandringer i det å være en dyktig bibliotekar av dagens kaliber, kontra en utdanning som er bortimot 30 år gammel. Jeg viser til hva som ble sagt om Hor-

dalands-bibliotekarene; at seniorene oppfattes som av en annen verden. Dagens bibliotek er så mye mer enn bare bokutlån, man skal mestre alt av interaksjoner med brukerne/lånerne; altså "å kunne alt".

Ta seniorene på alvor

Jeg har også inntrykk av at BF ikke tar seniorenes ønsker på alvor. Jeg har personlig opplevd at BF ikke ville opptre som en "bistands-/forsvarsadvokat", i mitt forsøk på å lykkes i jobbsøkingen. Dette kunne de ikke ta på seg, dette var ikke deres oppgave, det kunne bare følge galt av sted, sa de. Og dette: hvorfor ikke være i noe annet, enn bibliotekaryrket?, presterte de å si. Det betyr at de ikke er særlig interessert i å ivareta seniorsøkernes interesser. Skal man vurdere dette ut i fra hva jeg har sagt her, skjønner man tankegangen. Heller ikke NAV utmerker seg her heller. De er for slappe i å gripe fatt i den enkelte seniorsøkers interesser. Da skjønner man at seniorene lett faller utafør i jobbmarkedet, og må ta til takke med noe helt annet enn de opprinnelig forespeilte seg, om de i det hele tatt får napp. Og ikke å forglemme samfunnets syn på seniorer! Dette er ikke alltid positivt!

*Torbjørn Uppstad,
Eks-bibliotekar*

Påskekampanjen er klar for nedlasting!

Som medlem av Bibclick kan du nå laste ned en masse flott materiell med grøssende motiv, påskekyllinger, fargerike egg og vårbloster. Husk også den første sommerdagen 14. april og Verdens Bokdag 23. april. Lag ditt eget materiell eller last ned ferdig materiell på Bibclick!

Vil du teste bibliotekenes egen markedsføringsportal helt gratis?

Registrer deg på www.bibclickdemo.no og få tilgang til portalen som gir deg tusenvis av bilder og hundrevis av maler og kampanjer!

bibclick www.bibclick.no | www.bibclickdemo.no | tlf.: 908 49 441 | post@bibclick.no





Sporbarhet

Gjenfinning

Vi søker bibliotekarer til næringslivet!

Centerpoint søker kontinuerlig etter personer med bibliotekarutdannelse (Bachelor eller Master) som ønsker å jobbe med dokumentsystemer i for eksempel olje- og energibransjen.

Ta kontakt med en av de hyggelige rådgiverne hos Centerpoint og hør om hvilke muligheter vi har for deg!

Trond Gabrielsen
trond@centerpoint.no
+47 22 47 94 11

Peder Wandem
peder@centerpoint.no
+47 22 47 94 17

Centerpoint AS er et konsulent- og rekrutteringsselskap, og opererer innen olje/gass/energi- og vei/jernbanesektoren. Et viktig fokusområde for Centerpoint er Document Management/ Document Control og arkivfaglig bistand, hvor vi leier ut konsulenter på lange oppdrag til de største selskapene i Norge.

 **CENTERPOINT™**

www.centerpoint.no



Stipend for BF-medlemmer

Bibliotekarforbundets forbundsstyre har satt av inntil kr 58.000 til stipend for medlemmer av BF i 2011. Stipendet skal bidra til faglig utvikling for BFs medlemmer.

Søknaden kan gjelde etter- og videreutdanning, kurs, aktiv deltakelse på arrangement, arbeid med større artikler for Bibliotekaren, studieturer, studieopphold, hospitering, prosjekt, m.m.

Alle som er medlem av BF kan søke stipend. Medlemmer i statssektoren oppfordres spesielt til å søke. Det er ingen søknadsfrist, søknader kan sendes hele året. Stipendmidler tildeles fortløpende etter vurdering. Søknader skal inneholde oversikt over alle kostnader, egenandeler og andre bidrag.

Etter at stipendet er brukt, skal søkeren sende BF en kortfattet rapport om hva som er gjort og hvordan midlene er brukt. Skrivning av artikkel til Bibliotekaren kan være en del av gjenytelsen for tildelt stipend.

Søknad sendes til bf@bibforb.no

www.egyptreiser.no



ISDN

ISBN

Skal du søke eller arkivere må du vite
forskjellen på ISDN og ISBN

Flinke folk kjenner til den viktige forskjellen. Ønsker du å utgjøre en stor forskjell som informasjonsforvalter, så har vi ledige jobber innen bibliotek, dokumenthåndtering, arkiv og webpublisering. Xtra personell er spesialister på å finne riktig jobb til riktig person.

Xtra personell – stolt leverandør av flinke folk. tlf: 02360 www.xtra.no

xtra
personell



Ny postadresse!

Bibliotekarforbundets sekretariat har flyttet, og dermed har vi også fått ny postadresse:

Bibliotekarforbundet
Postboks 431 Sentrum,
0103 Oslo

Godt lesestoff:
www.dagogtid.no



Se hva vi har på deg!

Som BF-medlem er det du som sjekker og oppdaterer opplysningene om deg selv i medlemsystemet vårt.

Dermed blir forbundets kunnskap om bibliotekarers lønns- og ansettelsesforhold aktuell og nyttig. Og vi kan se utviklingstrekk over tid. Har du vært inne og oppdatert deg selv i det siste? Klikk på knappen 'Oppdatere medlemsinformasjon' til høyre!

Siden 2005 har medlemmene kunnet oppdatere info om seg selv i BFs medlemsregister. Dette har dere gjort i økende grad, og dermed er forbundets faktagrunnlag stadig bedre, enten det gjelder lønnsstatistikk eller adresser for utsending av blad. Nå ønsker vi at alle medlemmer går inn og sjekker info om seg selv, og at de gjør det til en vane å sjekke dette jevnlig. Har det skjedd endringer med deg selv siden sist, er det bare å endre dette på direkten. Vi ønsker at det skal være en ryggmargsrefleks hver gang du har endring i telefonnummer, adresse, arbeidsgiver, arbeidssted, lønn, stillingsprosent, osv.

Når medlemmene sender inn endringer i opplysninger om seg selv på denne måten, havner de i et såkalt "venteregister". BFs sekretariat sjekker manuelt hver enkelt opplysning for å luke ut åpenbare misforståelser og feilskrivninger. Dette blir gjort daglig.

Medlemmene finner lenken til medlemsregisteret fra BFs nettsider. En knapp på høyre side heter "Oppdatere medlemsinformasjon". Du føres da til innloggings-bildet. Der avkreves du medlemsnummer og fødselsdato. Medlemsnummer står på adresseetiketten bak på Bibliotekaren. ■

Oppdatere medlemsinformasjon



Foto: John O'Neill



Medlemskort og betalingskort i ett – uten at det koster noe ekstra!

- 2,0%* sparerente fra første krone
- Kredittreserve på inntil 75 000*
- Kan brukes over alt
- Gebyrfrie varekjøp
- Gebyrfri nettbank
- Ingen årsavgift



For mer informasjon og oppdaterte betingelser, se www.ysmedlemskort.no
Kundeservice tlf. 815 00 073

*Betingelser pr. januar 2010. Nominell kredittrente 10,5% årlig.
Effektiv rente; kr 10 000 - 14,37%, kr 25 000 - 12,35%, kr 50 000 - 11,68%

Bibliotekarforbundet har inngått avtale med Advokatfirmaet Hallgren & Hallgren. Som medlem i Bibliotekarforbundet kan du få:

- ✓ 15. minutters gratis vurdering av sak
- ✓ Rimelig timepris (770,-)
- ✓ 24 timers mailsvarservice (400,-)

Avtalen omfatter også ansatte og familiemedlemmer

Advokat firmaet Hallgren & Hallgren kan bl.a. bistå innen:

Familie og arverett

- ✓ Skrivning av testament
- ✓ Ektepakt
- ✓ Arv og skifte
- ✓ Ekteskapsaker

Fast eiendom

- ✓ Kjøp og salg – eiendomsmegling
- ✓ Tvister tilknyttet eiendom
- ✓ Tvister tilknyttet forbrukerkjøp etc.

Trafikksaker

Arbeidsrett knyttet til familiemedlemmers arbeidsforhold.

For øvrig kan bistand gis i alle spørsmål der er behov for en rettslige vurdering og som ikke kommer i konflikt med forbundet.

Mailadresser

Kai@hallgren.no

Kari.breirem@hallgren.no



HALLGREN & HALLGREN
ADVOKATFIRMAET

Advokatfirmaet Hallgren & Hallgren AS
Brugata 11 186 Oslo
Faks: 22 17 36 90

Tlf: 22 17 77 77



Stipend til studentmedlemmer

Bibliotekarforbundets forbundsstyre har satt av inntil kr 10.000 i 2011 til stipend for studentmedlemmer av BF ved Høgskolen i Oslo og Universitetet i Tromsø.

Stipendet skal brukes til deltakelse på konferanser og seminar innen bibliotekbransjen.

Forbundsstyret skal ha kortfattet rapport om hvilket utbytte man hadde av deltakelsen.

Søknad sendes bf@bibforb.no.

Det er ingen søknadsfrist, søknader kan sendes hele året.

Har du spørsmål, ring BF's sekretariat 48 02 09 00.



Bibliotekarforbundet

Sekretariatet

Leder: Monica Deildok
Postadresse: Bibliotekarforbundet
 Postboks 431 Sentrum,
 0103 Oslo
Besøksadresse: Øvre Vollgt 11, Oslo
 (øverst i Tollbugata)
 48 02 09 00
Telefon:
E-post: bf@bibforb.no
URL: www.bibforb.no

Forbundsstyret

Leder
 Monica Deildok
 Mobil: 41 21 23 57
 E-post: monica.deildok@bibforb.no

Nestleder
 Hanne Brunborg
 Mobil: 99 69 64 80
 E-post: hanne.brunborg@bibforb.no

Styremedlemmer
 Roger Dyrøy, Kristiansand folkebibliotek
 Elisabeth Bergstrøm, Longyearbyen bibliotek
 Susanne Baumgärtel, Tromsø bibliotek og byarkiv
 Henriette Primberg, Forus videregående skole
 Knut Hverven, Lovisenberg diakonale høyskole

Varamedlemmer
 Gro Haugastuen, Stavanger bibliotek og kulturhus
 Mette Rysjedal, Fjaler folkebibliotek
 Ingrid Ericson, Høgskolen i Sør-Trøndelag
 Kari Angelsen, Bodø bibliotek

Innmeldingsskjema

Navn	Født
Adresse	Tlf.
	Mobil

Innmelding på nett: www.bibforb.no

I mai 2009 åpnet BF for å ta imot innmeldinger på nett. Både studenter og ferdig utdanna bibliotekarer kan fylle inn et skjema på våre nettsider og klikke Send-knappen. Så er de registrert som medlem. Ferdig utdanna bibliotekarer må sende dokumentasjon på bibliotekarutdanning i posten til BF. Ellers er alt elektronisk.

BF-sekretariatet har mottatt 70 innmeldinger på denne måten fra mai til desember 2009. Av disse gjaldt 18 studentmedlemskap og 52 bibliotekarmedlemskap. Rutinen virker godt, og bør nå være tilgjengelig for alle som ønsker medlemskap.

Fra og med januar-nummeret 2010 har vi derfor tatt ut innmeldingsskjema av Bibliotekaren. Det har stått jevnlig i bladet siden starten i 1993. Men nå er dette altså ikke lenger nødvendig.

Trenger du hjelp med innmelding på nett, tar du kontakt med BF-sekretariatet tlf 48 02 09 00 eller bf@bibforb.no.



Fylkeslag

Finnmark
 Ragnhild Måsø
 Tana bibliotek
 Telefon: 46 40 03 16
 E-post: ragnhild.maso@tana.kommune.no

Troms
 Marit Somby
 Troms fylkesbibliotek
 Telefon: 77 78 80 24
 Epost: marit.andersen.somby@tromsfylke.no

Nordland
 Grete Gløsen Josefsen
 Rana bibliotek
 Telefon: 75 14 61 00
 E-post: grete.g.josefsen@rana.kommune.no

Trøndelag
 Morten Haugen
 Ørland bibliotek
 Telefon: 41 51 76 33
 Epost: morten.haugen@fink.no

Møre og Romsdal
 Hilde Gjessing
 Møre og Romsdal fylkesbibliotek
 Telefon: 70 16 22 74
 E-post: hilde.gjessing@mr.fylkesbibl.no

Sogn og Fjordane
 Anne Sagen
 Førde bibliotek
 Telefon: 57 72 19 11
 Epost: anne.sagen@forde.kommune.no

Hordaland
 Kasper Vejen
 Statped Vest kompetansesenter
 Telefon: 55 92 34 99
 E-post: kasper.vejen@statped.no

Rogaland
 Lena Dommersnes
 Lundehaugen videregående skole
 Telefon: 51 68 59 00
 Epost: lena.dommersnes@rogfk.no

Agder
 Else Marie Nesse
 Kristiansand folkebibliotek
 Telefon: 38 12 49 39
 E-post: else.marie.nesse@kristiansand.kommune.no

Telemark
 Kari Moldvær
 Porsgrunn bibliotek
 Telefon: 35 54 71 71
 E-post: karim@porsgrunn.folkebibl.no

Vestfold
 Richard Madsen
 Holmestrand bibliotek
 Telefon: 33 06 41 52
 E-post: richard.madsen@holmestrand.kommune.no

Buskerud
 Bror Von Krogh
 Kongsberg videregående skole
 Telefon: 32 86 76 08
 E-post: bror.vonkrogh@skole.bfk.no

Hedmark og Oppland
 Monica Skybakmoen
 Elverum bibliotek
 Telefon: 41 61 08 78
 Epost: monica.skybakmoen@elverum.folkebibl.no

Østfold
 Lise Haugen Larsen
 Moss bibliotek
 Telefon: 69 24 83 48
 E-post: lise.haugen.larsen@moss.kommune.no

Oslo/Akershus
 Janne Nordlie (fungerende leder)
 Skedsmo bibliotek
 Telefon: 48 14 29 02
 E-post: jannen@skedsmo.kommune.no



Et verksted for snekring av forståelse

Jeg blir stadig slått av hvor fascinerende skolebibliotek er. For ikke å snakke om hvor spennende det er å høre skolebibliotekarer snakke om jobben sin. De rører oftere ved selve grunnfjellet i argumentasjonen for bibliotekenes samfunnsoppgave enn mange andre bibliotekarer. Trenger du ammunisjon for å styrke bibliotekets eksistensberettigelse når mediene vi formidler endrer seg, når brukeratferden endrer seg, når vilkårene på en rekke måter blir annerledes? Gå til en skolebibliotekar og lad batteriene.

I dette nummeret av Bibliotekaren får landets største skolebibliotek fortelle om sin virksomhet. Avdelingsleder Grethe Fjellidalen har riktignok ikke ansvar for noe som heter skolebibliotek lenger. Men læringscenter er en videreutvikling av bibliotek, med noen viktige tillegg og endringer, som vi kjenner fra mange andre læresteder. Kjært barn, mange navn.

Midt i digitaliseringens tidsalder øker dette skolebibliotekets betydning, og inngår i en sammenheng som krever utvidelse fra 400 til 1400 kvadratmeter! Dette begrunnes ikke først og fremst med møteplass-funksjon – som for øvrig BFs leder resonerer kritisk rundt i et annet intervju i dette nummeret av Bibliotekaren. Nei, jeg hører en sterk pedagogisk begrunnelse for det nye store læringscenteret i Sandefjord videregående skole. De har ikke bare bibliotekarer og IT-folk som leverer tjenester fra centeret. Også 15 lærerarbeidsplasser inngår i konseptet.

Og hør hvordan Grethe Fjellidalen forteller om dette:

- Lærerarbeidsplassene er også til direkte nytte for elevene som bruker

læringscenteret. For eksempel har vi nå hatt en lærer som har prøvd ut dette. Han har vært stasjonert på en lærerarbeidsplass hos oss og gitt elevene forskjellige oppdrag ute i læringscenterrommet. Noen har fått oppgaver i grupperom, noen har vært i samtalerom, noen har lest på stillelesesal, og noen har fått veiledning av bibliotekarer. Alt som del av oppgavene læreren hadde laget for den timen. Vi har tilrettelagt for forskjellige arbeidsformer, som skal være tilpasset elevens behov. Det er slik skolene er pålagt å jobbe nå. Varierte undervisningsformer er en av tankene som skal bidra til optimal læring. Da er det ikke bare snakk om lærere og undervisning, men også å bruke bibliotekarer for å utnytte samlingene, og å få hjelp av IT-veiledere når du står fast på noe teknisk. Dette er en sammensatt prosess.

Vi lærer på forskjellige måter. Og vi trenger et sted å være når hver enkelt av oss skal lære på våre spesielle måter. Biblioteket framstår i en slik sammenheng som et verksted hvor vi snekrer vår forståelse av saker og ting.

Er ikke dette en begrunnelse som kan tas med ut av Sandefjord videregående skole og inn i en rekke andre bibliotektyper? Ikke som den eneste begrunnelsen for å satse på ett hvert bibliotek. Men som en svært viktig begrunnelse!



Erling Bergan
Redaktør

Sitatet



The people got to know each other better than ever before. Neighborhoods became more than physical definitions, they became communities again. The demonstrators protected cultural institutions like the Egyptian museum and the Library of Alexandria, which many recognized as their own.

Ismail Serageldin, direktøren for Bibliotheca Alexandrina, etter den egyptiske revolusjonen i vinter, på bibliotekets nettsider 12. februar 2011.